

Homofobiskā runa Latvijā: Politiku monitorings

Mozaīka

Lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un viņu draugu apvienība Latvijā¹

2007.gada februāris

levada vietā:

Pēc Saeimas vēlēšanām 2006.gada rudenī, Latvijas Republikas (turpmāk tekstā – LR) Saeima par LR Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētāju izvirzīja un apstiprināja Jāni Šmitu, vienu no pašiem homofobiskākajiem Saeimas deputātiem visā šī Ziņojuma gatavošanas periodā. J.Šmita izvirzīšana šim amatam demonstrēja fundamentāli maldīgu priekšstatu par jēdzienu “cilvēktiesības” Latvijas politiķu vidū un aktualizēja jautājumu par atbalstu paudošo apgalvojumu patiesumu no Saeimas koalīcijas pārstāvju (to vidū – arī LR Ministru prezidenta) puses pēc uzbrukumiem LGBT kopienas pārstāvjiem un to atbalstītājiem 2006.gada jūlijā.

Saturs

ĪEVADS: HOMOFOBISKĀ RUNA UN NAIDA RUNA	2
PRIEKŠVĒSTURE UN METODOLOĢIJA.....	3
(a) Biežākās homofobisku izteikumu kategorijas	9
(b) Tendencu noteikšana.....	10
(c) Pozitīvi izteikumi	10
(d) Latvijas Pirmā partija	11
(e) Citi politiķi	12
1. Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga	13
2. Ministru prezidents Aigars Kalvītis.....	13
3. Citi politiķi.....	14
TEMATISKĀS KATEGORIJAS.....	14
1. CILVĒKTIESĪBAS, EIROPAS VĒRTĪBAS	14
2. PROTESTS PRET NEPIENEMAMIEM IZTEIKUMIEM	16
3. JURIDISKS / PROCESUĀLS IEBILDUMS PRET DISKRIMINĒJOŠO LIKUMPROJEKTU /	
LĒMUMU	17

¹ Mozaīka ir pateicīga organizācijas biedriem un atbalstītājiem par laika un kompetences ieguldījumu, kā arī ILGA-Europe Cilvēktiesību pārkāpumu dokumentēšanas fondam par atbalstu un Sigrid Rausing Trust. Mozaīka pateicas arī Lārim Gravam, Dacei Dzenovskai, Mārtiņam Dziedātājam, Olgai Dragiļevai, Andrejam Visockim, Katrīnai Schwartz, Viktoram Makarovam, Marijai Golubevai, Jurim Lavrikovam, Maxim Anmeghichean un pārējiem par to nenovērtējamiem padomiem un atbalstu.

4. JURIDISKS / PROCESUĀLS ATBALSTS DISKRIMINĒJOŠAM LIKUMPROJEKTAM / LĒMUMAM	18
5. NACIONĀLISMS	19
6. KRISTIETĪBA	20
7. TĪKUMĪBA	22
8. ĀRZEMJU IZLAIDĪBA	23
9. SLIMĪBA	24
10. SAZVĒRESTĪBAS TEORIJA	25
11. DEMOGRĀFISKĀ KRĪZE	27
13. IZSLĒGŠANA NO PUBLISKĀS TELPAS	28
14. MARGINALIZĀCIJA	30
15. AICINĀJUMS UZ VARDARBĪBU	33
16. AICINĀJUMS UZ DISKRIMINĀCIJU	34
17. NEIZPRATNE PAR TERMINU ĪSTENO NOZĪMI	35
18. MANIPULĀCIJA AR NEPATIESIEM, NEPĀRBAUDĪTIEM, APŠAUBĀMIEM FAKTIEM, KLAJI MELI	36
ŠĪ KATEGORIJA “MANIPULĀCIJA AR NEPATIESIEM, NEPĀRBAUDĪTIEM, APŠAUBĀMIEM FAKTIEM, KLAJI MELI” IR DAUDZ POPULĀRĀKA DAUDZU POLITIĶU VIDŪ UN IZSKATĀS, KA IENĒM STABILU VIETU VISĀ ANALĪZES PERIODĀ. JĀNIS ŠMITS, PAŠREIZĒJAIS SAEIMAS CILVĒKTIESĪBU UN SABIEDRISKO LIETU KOMISIJAS PRIEKŠSĒDĒTĀJS, ŠO METODI PIELIETO VISAI BIEŽI.....	
19. DISKRIMINĀCIJAS NOLIEGŠANA	37
SECINĀJUMI UN JAUTĀJUMI IZTIRZĀŠANAI.....	39

ĪEVADS: HOMOFOBISKĀ RUNA UN NAIDA RUNA

Dažu Latvijas politiķu homofobiskie izteikumi – un citu politiķu vai amatpersonu klusēšana – ir nodrošinājusi drošu ieguldījumu vienas no visatklātāk homofobiskākajām sabiedrībām veidošanā Eiropā.

Lai sekmētu izmaiņas neiecietīgajā politiskajā vidē Latvijā, Mozaīka ir veikusi šo pētījumu, kas palīdz identificēt piemērus homofobiskiem izteikumiem un iepazīstina ar monitoringa jeb uzraudzības (turpmāk tekstā – monitoringa) mehānismu politiķu izteikumu dokumentēšanai saistībā ar gejiem un lesbietēm². Svarīgs atklājums šajā projektā ir tas, ka politiķu izteikumus var iedalīt noteiktās kategorijās, tie var tikt monitorēti un politiķiem ir jāuzņemas atbildība par viņu vārdiem, kas aicina uz neiecietību, naidu un pat vardarbību. Tālākās darbības ietver konstruktīvu un cieņas pilnu diskusiju par to, kā politiskie izteikumi ir izmantoti, lai marginalizētu un izslēgtu no publiskās telpas vienu konkrētu minoritāti Latvijā un kā mazināt homofobiskos izteikumus un kavēt naida izteikumus, izmantojot juridiskos, politiskos un sociālos mehānismus.

² Pilns nosaukums ir “lesbietes, geji, biseksuāļi un transcīlvēki”. Tomēr Latvijā lielākā daļa izteikumu ir mērķēta tikai uz gejiem un lesbietēm, tādejādi, lai ieturētu dabisko situācijas atspoguļojumu, šis termins tiks izmantots arī turpmāk.

Šajā ziņojumā Mozaīka izmanto jēdzienu “homofobiska runa”, lai aptvertu plašu spektru izteikumu: sākot ar necieņu izrādošu vai nepiedienīgu publisku diskursu līdz pat “naida runai”.

Ir dažādas variācijas jēdzienam “naida runa”, kas ir izmantoti nacionālā un starptautiskā kontekstā³. Eiropas Ministru padomes rekomendācijā Nr. R(97)20 jēdziens “naida runu” definēts sekojoši:

“Jēdziena “naida runa” izpratne pārklāj “visas izteiksmes formas, kas izplata, mudina, veicina vai attaisno rasistisku naidu, ksenofobiju, antisemitismu vai citas naida formas, kas balstītas uz neiecietību, iekļaujot: neiecietību, kas nāk no agresīva nacionālisma, etnocentrisma, diskriminācijas un naida pret minoritātēm, migrantiem un ārvalstu izcelsmes cilvēkiem”.

Kamēr izpratne par “naida runu” Amerikā vērsta uz to, lai uzsvērtu draudošu un apzinātu kaitniecību kā izšķirošo kritēriju tādai runai, par kuru iespējams ierosināt lietu, augstāk minētai definīcijai ir plašāki mērogi, kas definē naida runu, tiktāl, cik tas ietver izteikumus, kas izplata naidu, bet kas nerada tiešas briesmas cilvēkiem.

Tajā pašā laikā ne visas runas, kas ir ārpus “naida runas” jēdzienam, lai kāda arī nebūtu tā definīcija, ir sociāli vai politiski pieņemamas. Politikiem būtu jāuzņemas atbildība par izteikumiem, kas neatbilst formālam “naida runas” jēdzienam un kuri joprojām ir aizskaroši dažādām minoritāšu grupām tiktāl, cik tie ir uzbrūkoši un izraida iespējas (vairāk kā draudošas briesmas) diskriminācijai un pat vardarbībai. Piemēram, apgalvojums, kas nostāda gejus un lesbietes kā zemākas klases būtnes par cilvēkiem (skat. zemāk 14. tematisko kategoriju), veido apstākļus, kuros par pieņemamu kļūst uzskats, ka gejus un lesbietes var izslēgt no līdzdalības politiskajā un sabiedriskajā dzīvē. Šī ziņojuma mērķiem, šis izteiksmes veids, kā arī “naida runa” ir iekļauts vispārējā jēdzienā “homofobiskā runa”.

PRIEKŠVĒSTURE UN METODOLOĢIJA

Ziņojuma mērķi ir sekojoši:

Tālāk aprakstītais ir analīze atsevišķiem publiskiem citātiem, kuru autori ir politiķi Latvijā un kas to teikuši saistībā ar gejiem un lesbietēm laika periodā no 2005.gada maija līdz 2006.gada jūlijam. Citātu datu bāze 1.pielikumā ir analīzes izejmateriāls. Šīs analīzes mērķis ir (1) iepazīstināt ar pārskatu par Latvijas politiķu homofobisko runu piemēriem viena gada ietvaros un (2) iepazīstināt ar metodoloģiju šo runu monitoringa un analīzes veikšanai. Šīs īsās analīzes mērķis nav iedziļināties detaļās par to, kā mazināt homofobiju, taču tā ir šī darba autoru

³ Definēt jēdzienu “naida runa” Latvijas likumdošanas ietvaros un dot norādījumus jēdziena definēšanai ir ārpus šī projekta ietvaros pieejamai kapacitātei, tomēr tas ir pamats diskusijām nākotnē.

cerība, ka šī analīze rosinās diskusiju par pastāvošo situāciju, uzsverot cēloņus un to, kas var tikt darīts situācijas mainīšanai.

Šajā ziņojumā “Mozaīka” piedāvā kategoriju izstrādi un politiku apgalvojumu veidu analīzi, nosaka izteikto apgalvojumu galvenās loģiskās un potenciālās sekas, kā arī piedāvā atspoguļot to, kā homofobiskā runa var tikt un kā tā būtu jāmonitorē un jāmazina demokrātiskā sabiedrībā.

Latvijas politiku homofobiskās runas sistemātisks un inovatīvi veikts apskats atklāj, ka paši populārākie attaisnojumi izslēgšanas politikai un politikai pret gejiem un lesbietēm ir balstīti uz: (1) nepārbaudītiem faktiem un dezinformāciju, (2) šauru un izslēdzošu interpretāciju par ģimenes vērtībām un morāli un (3) uzskatiem, ka eksistē nacionalā un starptautiskā homoseksuāļu sazvērētība un propoganda.

“Politiki”

Šīs analīzes ietvaros, politiķi ir definēti kā personas, kas ievēlētas Saeimā vai pilnvarotas darbam valdībā, kā arī tās, kas pārstāv 8.Saeimā iekļuvušās politiskās partijas vai pārstāv LR Saeimu.

Arī LR Valsts prezidentes nostāja ir apskatīta un ziņojums ietver arī dažus citākus no Rīgas Domes deputātiem, kā arī oficiālajiem valdības pārstāvjiem.

Periods, kuru aptver ziņojums

Laika periods, par kuru sagatavots ziņojums ir no 2005.gada maija līdz 2006.gada jūnijam⁴. Galvenie notikumi šajā laika periodā bija:

- Dažādas debates Saeimā 2005.gadā saistībā ar:
 - Grozījumi likumdošanā, tai skaitā grozījumi LR Satversmē, aizliedzot viendzimuma laulības (2005.gada novembris - decembris).
 - Imunitātes atcelšana Saeimas deputātam, kas rīkoja pretlikumīgu anti-praida demonstrāciju.
- Plašsaziņas līdzekļos 2005.gadā: pirmais Rīgas Praids un ar to saistītās debates.
- Dažādas debates Saeimā 2006.gadā saistībā ar:
 - Otro Rīgas Praidu un ar to saistītās diskusijas (2006.gada maijs un jūnijs).

⁴Analīze neietver diskusijas LR Saeimā 2006.gada 21.septembrī saistībā ar Darba likumu. Lai arī šajās diskusijās tika izteikti daudzi konkrēti neiecietības un naida pilni apgalvojumi, runu piemēri ir tādi paši, kas apzināti arī pirms tam. Arī runātāji lielākoties ir tie paši, ieskaitot īpaši naidīgas runas autoru Jāni Šmitu, kas šobrīd ir Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas piekšsēdētājs. Šie citāti latviešu valodā ir iekļauti 3.pielikumā atsevišķā darba lapā. Jāatzīmē, ka šīs homofobiskās debates notika pēc 2006.gada jūlija notikumiem. Un skaidri parāda to, ka daudzi politiķi nav mācījušies no savām kļūdām – naida izteikumiem, kas pausti Saeimā un uz ielām Rīgā 2006.gada jūlijā.

- Diskusijas par grozījumiem Darba likumā, lai iekļautu pretdiskriminējošu pantu attiecībā pret “seksuālo orientāciju” (2006.gada maijs).
- Plašsaziņas līdzekļos 2006.gadā:
 - Viss periods līdz pat 2006.gada jūlijam.

Homofobiskas runas piemēri

Kamēr mainīgās diskusijas par homoseksualitāti noritēja dažādās vietās publiskajā telpā (Saeima, baznīca, internets, plašsaziņas līdzekļi uc.), kļuva skaidrs, ka noteikta veida argumenti tiek izmantoti vairākkārt, lai paustu viedokli pret lesbietēm un gejiem. Tā kā šie homofobiskās runas piemēri sāka parādīties, "Mozaīka" uzskatīja par lietderīgu izstrādāt kategorijas Latvijas politiķu publiskajai runai.

Tā rezultātā vispārējās tematiskās kategorijas tika identificētas un politiskie izteikumi tika apskatīti un iedalīti minētajās kategorijās⁵.

Tematiskās kategorijas

Politiku izteikumu tematiskās kategorijas, kas tika izmantotas analīzei, ir sekojošas (seko īss apraksts)⁶:

Tematiskās kategorijas (TK):

	#	TK nosaukums	TK apraksts
Vispārēji pozitīvs	1	Cilvēktiesības/ Eiropas vērtības	Piesaukt vispārējās cilvēktiesības un/vai Eiropas vērtības, lai atbalstītu geju un lesbiešu tiesības vai kritizētu apgalvojumus vai rīcību pret gejiem un lesbietēm Latvijā.
	2	Nepieņemama forma	Protests pret nepieņemamiem izteikumiem (debašu kvalitāte, naida kurināšana) nepieskaroties to saturam pēc būtības
	3	Pozitīvs procedurālisms	Tiesiskas/ procedurālas nesaskaņas saistībā ar izšķiršanos vai lēmumu
Negatīvs, aizspriedumi	4	Negatīvs procedurālisms	Tiesisks/ procedurāls atbalsts par izšķiršanos vai lēmumu
	5	Nacionālisms	Argumenti, kas pamatoti ar latvietību un izpratni par nāciju

⁵ Daudzos gadījumos vairāk kā viena kategorija attiecas uz vienu konkrētu apgalvojumu, jo tās ir saistītas un tām ir tendence pastiprināt vienai otru pat ja tās ir būvētas uz dažādiem pamatiem.

⁶ Analīzes pirmajā posmā, sākotnējā 12.tematiskā kategorijā “sabiedrības homoseksualizācija” iekļautie ieraksti tika integrēti citā – 10. tematiskā kategorijā “Sazvērestības teorijas”, kam ir plašāka nozīme, līdz ar to 12.tematiskā kategorija tika dzēsta.

	#	TK nosaukums	TK apraksts
pret LGBT kopienu			(un valsti) un ar mērķi saglabāt tās viendabīgumu un integritāti, izslēdzot un/vai pakļaujot gejus un lesbietes. Ietver arī gadījumus, kur nacionālisms vai 'latvietība' paši par sevi nav uzsvērti, bet drīzāk uzsvars likts uz valstiskuma principiem.
	6	Kristietība	Argumenti, kas veidojušies reliģijas ietekmē, īpaši – kristietībā, lai pamatotu geju un lesbiešu izslēgšanu no tikumiskās sabiedrības. Šī tikumiskā sabiedrība bieži vien tiek pielīdzināta nācijai kopumā, tādējādi atspoguļojot nāciju ne tikai kā tikai latviešus, bet arī kā kristiešus.
	7	Morāle	Šie argumenti pārsvara piesauc ģimenes vērtības un nedefinētas morāles normas (piemēram, atšķirībā no atsaucēm uz reliģisku tikumību), lai pamatotu geju un lesbiešu izslēgšanu un/vai pakļaušanu.
	8	Ārzemju izlaidība	Šie argumenti ataino Latviju kā tradicionālās vērtības pasargājošu un to, ka Rietumu valstis ir zaudējušas šīs vērtības. No šī skatu punkta, liberālisms, ietverot sevī geju un lesbiešu tiesību aizstāvību, ir pasniegts kā Rietumu kaitīgā ietekme, kas norāda uz pagrimumu un ir uzspiesta no ārpuses, konkrēti – no Eiropas.
	9	Slimība	Šie argumenti pasniedz gejus un lesbietes kā slimus individuus, cilvēkus ar novirzēm un atsaucas uz vēsturi par homoseksualitātes 'medicīnisku' dabu (kas ilgi vien ticis apšaubīts)
	10	Sazverestību teorijas	Cits populārs geju un lesbiešu izslēgšanas un pakļaušanas pamatojums ir tāds, ka geji un lesbietes rīko propagandas kampaņas ar mērķi "homoseksualizēt" sabiedrību. Homoseksualitāte šeit ir pasniegta kā ideoloģija. Šie argumenti izkropļo cīņu par tiesībām, pārsaucot to par cīņu pēc varas un noliedz iespēju, ka dažādi pastāvēšanas veidi var līdzās pastāvēt demokrātiskā publiskā telpā.
	11	Demogrāfiskā krīze	Šie apgalvojumi attiecināmi uz demogrāfisko krīzi Latvijā un uz to, ka homoseksualitātei tajā visā ir mērķtiecīgi noteikta loma, tāpat arī uz to, ka homoseksuāļi ir vainīgi pie tā, ka sabiedrība (un nācija kā etniska grupa) degradējas.
	13	Izslēgšana no publiskās telpas	Šo apgalvojumu iicina gejus un lesbietes izslēgt no publiskās telpas, tādējādi mēģinot uzturēt publisko telpu viendabīgu (homogēnu). Iedomātās izslēgšanas metodes variē no pozīcijas, kas nosaka, lai geji un lesbietes turpina būt tie, kas ir, bet tikai savā vidū (bieži vien saistot homoseksualitāti tikai ar seksuālām aktivitātēm guļamistabā) līdz radikāliem aicinājumiem uz nosūtīšanu uz psihiatrijas iestādēm, mežu, cietumu.
	14	Marģinalizācija	Šis ir īpaši bīstams apgalvojumu kopums, kas vērsts uz cilvēcisko īpašību atņemšanu, noniecināšanu, geju un lesbiešu marģinalizāciju un demonizāciju, tādējādi veidojot apstākļus viņu kā neārstējamu individu pasniegšanai
	15	Aicināšana	Šie argumenti ir vai nu tiešs aicinājums uz vardarbību vai

	#	TK nosaukums	TK apraksts
		uz vardarbību	netieša tās pieļaušana, vai arī draudi par iespējamo vardarbību
	16	Aicinājums diskriminēt	Aicinājums diskriminēt vai diskriminēšanas kā atļautas metodes atzīšana
	17	Pārprašana vai terminu nepareiza lietošana	Pārprašana vai vispārēji izprastu terminu nozīmes nepareiza lietošana ar nolūku. Šī kategorija bieži vien attiecas uz pārprašanu vai alternatīvu pielietojumu vispārēji izprotamiem principiem, kā piemēram, "demokrātija", "iecietība" vai "diskriminācija".
	18	Manipulācija ar nepatiesiem, nepārbaudītiem, diskutabliem faktiem, atklātiem meliem	Šis ir saistīts ar iepriekšējo tematisko kategoriju, taču pārsniedz nepareizu terminu pielietojumu, eksistējot skaidrai koncepcijai un pamatojoties uz apšaubāmiem vai neskaidriem avotiem.
	19	Diskriminācijas noliegums	Geju un lesbiešu diskriminācijas, homofobijas un citu negatīvo tendenču pastāvēšanas noliegums

Šīs ir aptuvenas kategorijas un neaptver pilnīgi visus ar LGBT cilvēkiem saistītos izteikumus, kuru autori ir bijuši politiķi šī projekta ieviešanas periodā⁷.

Datu bāze

Citāti, kas apskatīti šajā projektā, ir apkopoti datu bāzē, kas atrodama 1.pielikumā. Datu bāzē var tikt atlasīti citāti pēc to autoru piederības politiskajai partijai un arī pēc individuāliem Saeimas pārstāvjiem, saistībā ar diskusijas tēmu. Norādījumi lasīšanai atrodami 1.pielikumā, savukārt metodoloģija aprakstīta 2.pielikumā.

Saīsinājumi

Saīsinājumi, kas izmantoti šajā ziņojumā:

- JL: Jaunais laiks, politiskā partija
- LGBT: lesbietes, geji, biseksuāļi un transcīvēki
- LPP: Latvijas Pirmā partija
- SD: Saeimas deputāts

⁷ Ir bijuši vairāki apgalvojumi, kas izdarīti 2006.gadā un kas neiederas piedāvātajā kategoriju dalījumā, piemēram, Ivars Godmanis (LPP/LC), tagad – LR Iekšlietu ministrs, teica sekojošo: „Mēs uzskatām, ka gejiem atbilstoši likumam ir tiesības iet tajos gājienos. Vienīgi mēs apelējam pie viņu pašu atbildības – ko viņi izraisa ar tādu gājienu.” (Apgalvojumu izteicis Ivars Godmanis (LPP/LC) 03.06.2006 laikrakstam Neatkarīgā Rīta Avīze (2.lpp.).) Šis ir interesants apgalvojums, jo pamatā tas aicina uz paškontroli un cenzūru, kas mērķēta tieši uz geju un lesbiešu kopienu, kam pievērsta lielākās sabiedrības daļas uzmanība.

- SC: Saskaņas centrs, politiskā partija
- TB/LNNK: Tēvzemei un Brīvībai/LNNK, politiskā partija
- TK: Tematiskā kategorija
- TP: Tautas partija, politiskā partija
- ZZS: Zaļo un zemnieku savienība, politiskā partija

Pielikumi

- **1.pielikums** ietver reālus Latvijas politiku citātus, kas iedalīti saskaņā ar tematisko kategoriju attiecībā uz izteikumiem par LGBT cilvēkiem.
- **2.pielikums** ir detalizēts pielietotās metodoloģijas apraksts. Metodoloģija var tikt tālāk attīstīta un veidota kā vadlīnijas sekojošiem mērķiem:
 - (1) papildus monitorings un dokumentēšana tādai homofobiskai runai, kas no politiku puses vērsta pret LGBT kopienu;
 - (2) dokumentēšana tādai neiecietības runai, kas vērsta pret lesbiešu, geju, biseksuāļu un transciltvēku kopienu Latvijā no citu sabiedrības locekļu puses, piemēram, reliģisko organizāciju līderi, interneta ziņu komentētāji, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji;
 - (3) dokumentēšana tādai neiecietības runai no dažādām sabiedrības grupām (politikā, reliģisko organizāciju līderi, interneta ziņu komentētāji, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji), kas vērsta pret citām minoritātēm Latvijā;
 - (4) minēto kategoriju analīzes veikšana arī citās valstīs. Ja izmantotās metodes ir pietiekami līdzīgas, tas varētu veidot priekšnoteikumus situācijas salīdzināšanai starp valstīm.
- **3.pielikums** ir dažu citātu avotu apkopojums.

DAŽAS VISPĀRĒJĀS ATKLĀSMES

Šī analīze apzina piemērus saistībā ar izteikumiem pret gejiem, lesbietēm, biseksuāļiem un transciltvēkiem. Tas nav un nekad arī nav ticis izstrādāts kā vispusīgs politiku visu apgalvojumu pārskats noteiktā laika periodā.

Politiku izteikumi ir fiksēti laika periodā no 2005.gada maija līdz 2006.gada jūnijam un tie parāda **neiedomājamas aplamības**. Izteikumi, kas fiksēti, ietver geju un lesbiešu salīdzinājumu (un viņu darbu pie tiesību aizsardzības) ar “cūkām”, “latvāņiem”, “velnu”, “pērtiķiem”, “sērgu”, “slimību” un “utīm”.

Un pat ja kāds no homofobiskiem izteikumiem nav klasificējams kā “naida runa”, ir pamatoti jautājumi par šādas nostājas piemērotību paušanai publiskā telpā.

Kamēr neiecietīgi apgalvojumi nav nekas, izņemot šokēšanu, parādās mulsums par to, ka ir **novērota ļoti maza publiskā un politiskā reakcija uz tiem**.

Saskaņā ar vienu politiķa apgalvojumu “Pēdējo 2-3 gadu laikā šo agresiju un naidu nesludina atsevišķi indivīdi, bet politiķi. Politiskās partijas iet tautā ar naidu. Uz ko iet Latvijas tauta?”⁸

Gavelnie atklājumi saistībā ar homobofiskiem politiķu izteikumiem Latvijā ir sekojoši:

- 1) Kā paši **populārākie homofobisko izteikumu pamatojumi** ir minētas ģimenes vērtības un morāle; ka tā ir sazvērestība, kas kalta, lai “homoseksualizētu” sabiedrību; ka tas liecina par slimību un ka tas ir pret kristiešu principiem. Skaidrs nacionālisms nav starp 5 populārākajām kategorijām, tomēr tas bieži vien ir pieņemts vai nostiprināts starp šīm kategorijām. Viss augstāk minētais ir veidojies dezinformācijas un manipulēšanas ar faktiem rezultātā.
- 2) Homofobiskie politiķi definē **publisko telpu** (tajā ietverot arī ielas, kā arī vidi diskusijām) kā viendabīgu (homogēnu) un “normas” īpašumu, kur nav vietas tiem, kas neatbilst normai.
- 3) Tādu **terminu** kā “demokrātija” vai “brīva runa” **izpratne** un loma bieži vien ir pārprasta vai apzināti ļaunprātīgi izmantota.
- 4) Dažu vadošo politiķu **klusēšana ir bijusi reakcija uz homofobiskiem izteikumiem** un uzbrukumiem; tādejādi viņi varētu būt līdzdarbojušies neiecietīgas sabiedrības veidošanā.
- 5) Ne visa ar LGBT jautājumiem saistītie politiskie izteikumi Latvijā bijuši negatīvi. Noteikts skaits politiķu ir izteikušies pret homofobisko attieksmi un snieguši **pozitīvus argumentus**.
- 6) **Sākotnējais avots homofobiskai politiķu runai ir Latvijas Pirmā partija – LPP**, viena no galvenajiem iniciatoriem pasākumiem pret praidu un LGBT aktivitātēm. LPP biedri starp tiem Saeimas deputātiem, kuru izteikumi ir ārpus pieņemamiem standartiem cieņas pilnās sarunās.

Kopējie atklājumi detalizētāk ir apskatīti zemāk.

(a) Biežākās homofobisku izteikumu kategorijas

Biežāk sastopamās politiķu homofobisko izteikumu kategorijas (sākot no biežākajām) veiktās analīzes perioda ietvaros ir sekojošas:

1. Manipulēšana ar faktiem, dezinformācija (TK 18)
2. Morāle (TK 7)
3. Sazvērestības teorijas (TK 10)
4. Slimība (TK 9)
5. Kristietība (TK 6)

Nacionālisms ir 8.vietā, norādot uz priekšlaicīgu secinājumu, ka visredzamākā (vai enerģiskākā) izslēgšanas loģika ir balstīta uz tādiem virs- un apakš-

⁸ Skat. Ingrīda Circene, *Edelweiss* seminārs, 2006.gada jūnijs

nacionāliem ietvariem, kā kristietība un ģimene. Tomēr nacionālisms parādās kā pieņemams daudzos citos argumentos. Saistības noteikšanai starp nacionālismu un citām tematiskajām kategorijām būs nepieciešama papildus analīze.

(b) Tendencu noteikšana

Apskatā ir pamanītas dažas tendences. Piemēram, ir acīmredzami, ka lielākai daļai politiķu, kas izsaka pret gejiem un lesbietēm vērstus argumentus, ir ļoti **konkrēta izpratne par demokrātijas dabu un publisko telpu** Latvijā, proti, ka tā ir "normas" (saskaņā ar viņu definīciju) īpašums, līdz ar to minoritāšu grupām ir jāprasa atļauja parādīties publiskā telpā. No šāda skatu punkta, publiskā telpa nav neitrāla un tajā nav vietas dažādībai, drīzāk tas ir uzbrukums latviešiem, kristiešiem un heteroseksuālai sabiedrības daļai. Kā rezultāts, geju un lesbiešu parādīšanās publiskā telpā ir vairāk interpretēta kā tiešs uzbrukums "normai", nekā tiesības uz klātbūtni demokrātiskā vidē.

Šāda publiskās telpas izpratne ir bieži vien saistīta ar konkrētu **(ne) izpratni par demokrātiju** kā tikai vairākuma varu, bez nepieciešamības ņemt vērā minoritāšu tiesības. Piemēri šai apzinātajai nepareizai interpretācijai atrasti zemāk minētajā tekstā.

Ir daudz sarežģītāk identificēt un uzskaitīt "**klusumu**" nekā iedalīt kategorijās runu. Tomēr klusēšana ir spēlējusi nozīmīgu lomu iezīmējot diskusijas attiecībā uz homofobiskiem izteikumiem Latvijā. Iespējams, pašu lielāko vilšanos izraisījusi Latvijas Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas bezdarbība 2005.gadā, uzturot klusēšanu kā līdzdalību debatēs, kas tai laikā norisinājās.

(c) Pozitīvi izteikumi

Protams, ne visi izteikumi, ko pauduši politiķi par LGBT kopienu, ir negatīvi. Pielikums ietver arī pozitīvus apgalvojumus.

Pozitīvi izteikumi ir nākuši no tādiem politiķiem kā: Artis Pabriks, Ārlietu ministrs, Tautas partijas biedrs; Ingrīda Circene, bijusī Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētāja, Jaunā laika biedre, tagad – Saeimas deputāte, vairāki pārstāvji no dažādām politiskajām partijām, izņemot Latvijas Pirmo partiju.

Ingrīda Circene (JL) Saeimā izteica vienu no spēcīgākajiem un pozitīvākajiem apgalvojumiem Saeimā. 2006.gada 21. septembra Saeimas debatēs saistībā ar grozījumiem Darba likumā, I. Circene teica sekojošo:

"Kas notiek augstākajā valsts varas pārstāvniecības orgānā - Saeimā? Diemžēl augstākā likumdevēja - Saeimas - pārstāvji demonstrē komunistiskā režīma vistiešākās idejas: jebkurš, kas ir savādāks, ir jāsoda. Jebkurš. Kādi būs priekšlikumi? Vai ierīkosim atkal koncentrācijas nometnes, gatavosim vagonus izsūtījumiem vai darīsim kaut ko citu?"

Naida un liekulības slēpšana zem kristīgo vērtību vairoga - tas ir vienkārši nožēlojami. Katrs Latvijas iedzīvotājs ir pelnījis valsts aizstāvību, it sevišķi mazākuma uzskatu pārstāvji. Vairākums vienmēr ir pratis sevi aizstāvēt.”

To pašu debašu laikā 2006.gada 21.septembrī saistībā ar grozījumiem Darba likumā, Saeimas deputāts Boriss Cilēvičs (“Saskaņas centrs”), atbildot uz Jāņa Šmita (tagad – Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētāja) Bībeles *Leviticus* piesaukšanu, teica sekojošo:

“Man šķiet, ka faktiski mūsu demokrātiju apdraud divas galvenās briesmas: populisms un klerikālisms. Un šī diskusija ļoti uzskatāmi parāda, ka tas klerikālisms kļūst arvien bīstamāks. Jo Šmita kunga uzstāšanās... es negribētu komentēt, bet, ja tā runā likumdevējs šeit, no Saeimas tribīnes, tad man tas jāinterpretē kā aicinājums noteikt nāves sodu, kā jūs citējāt. Jūs esat likumdevējs, un, ja jūs tā sakāt, tad jums būtu jābūt konsekventam un jāsaprot attiecīgs likumprojekts. Bet, ja tas ir bla-bla-bla, tad, piedodiet, nu... nevajadzētu sajaukt Saeimas tribīni ar baznīcas kanceli.”

Veicot matemātiskus aprēķinus datu bāzē pieejamam kopsavilkumam, redzams, ka ir politiku pozitīvo izteikumu skaita pieaugums 2006.gadā, taču tas nenotiek Saeimas debašu laikā. Pozitīvi izteikumi Saeimā 2006.gadā ir bijuši tikai daži.

	<u>TK 1</u>	<u>TK 2</u>	<u>TK 3</u>
2005 Saeima	1		
2005 Prese u.c.	4	3	8
2006 Saeima	3	6	3
2006 Prese u.c.	27	17	17
TOTAL	35	26	28

Tas kontrastē ar neiecietības kategorijām, kas neparāda pozitīvas vai negatīvas tendences – politiku neiecietīgo izteikumu piemēri paliek tādi paži gan 2005., gan 2006.gadā.

(d) Latvijas Pirmā partija

Latvijas Pirmās partijas biedri ir viens no pamatavotiem politiku homofobiskiem izteikumiem. Viens no galvenajiem aktīvistiem pret gejiem un lesbietēm ir LPP biedrs Jānis Šmits, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs. LPP pārstāvošie Andrejs Naglis un Dainis Turlajs arī nodrošina ievērojamu skaitu homofobisku apgalvojumu.

Šīs analīzes mērķis nav atrast kopsakarību starp LPP un dažādu kristīgo konfesiju un sektu homofobiskiem izteikumiem, tomēr saiknei jābūt lielākai kā vienkārši sakritībai⁹.

⁹ Šajā analīzē pielietotā metodoloģija var tikt attiecināma uz reliģisko līderu izteikumiem Latvijā

Saskaņā ar datu bāzes pārskatu, LPP pārstāvji ir atbildīgi par lielāko daļu homofobisko izteikumu, ko veikuši politiķi Latvijā saistībā ar sekojošām kategorijām:

- Procedurālisms diskriminācijas atbalstam (TK 4)
- Nacionālisms (TK 5)
- Kristietība (TK 6)
- Morāle (TK 7)
- Ārzemju izlaidība (TK 8)
- Sazvērestības teorijas (TK 10)
- Demogrāfiskā krīze (TK 11)
- Neizpratne vai apzināta nepareiza skaidri zināmu terminu lietošana (TK 17)
- Diskriminācijas noliegums (TK19)

Un visbiežāk lietotās LPP deputātu homofobisko izteikumu kategorijas bija: kristietība, morāle un demogrāfiskā krīze.

Tagadējā Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētāja Jāņa Šmita homofobiskie izteikumi ir bijuši tik bieži un ir skāruši tik daudz un dažādas tematiskās kategorijas, ka ir grūti un, iespējams, arī bezjēdzīgi veikt detalizētu viņa apgalvojumu analīzi. J.Šmita apgalvojumu piemēri caurvijas visam šim ziņojumam.

Saskaņā ar apkopoto citātu datu bāzi, pat iekš LPP partijas augsto klātbūtnes īpatsvaru, Šmits ir atbildīgs par gandrīz pusi vai pat vairāk no visa zemāk minētā¹⁰:

	% J.Šmita izteikumu īpatsvars (%) no visiem LPP izteikumiem
Slimība (TK 9)	46%
Sazvērestības teorijas (TK 10)	51%
Aicinājums diskriminēt (TK 16)	50%
Manipulācija ar faktiem, meli (TK 18)	43%
Diskriminācijas noliegums (TK 19)	71%

Interesanti, ka visā analīzes periodā J.Šmits ir lielākoties iemanījies izvairīties paust cietsirdīgus apgalvojumus saistībā ar kūdīšanu uz vardarbību (15) vai aicinājumu diskriminēt (16) – ja vien neskaita viņa citātus no Bībeles, atbalstot nāves sodu par homoseksualitāti.

(e) Citi politiķi

¹⁰ Ir pieļaujams izveidot līdzīgas tabulas citām partijām un politiķiem, izmantojot datu bāzi, kas pieejama 1.pielikumā. Tomēr, ņemo vērā to, ka nav iespējams ierakstīt visus izteikumus, šie secinājumi ir indikatīvi un kā bāze turpmākām diskusijām.

Daži no vadošajiem politiķiem, kas nospēlēja vilšanos izraisošu lomu 2005.gadā, tomēr nodemonstrēja lielāku izpratni par situācijas trauslumu 2006.gadā un sāka iztīrīt homofobisko situāciju Latvijā. Šo cilvēku bija arī Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe – Freiberga un Ministru prezidents Aigars Kalvītis.

Tai pašā laikā Saeima un sabiedrība tika pakļauta skaļām frāzēm no noteikta skaita Saeimas deputātu puses, kā aprakstīts zemāk.

1. Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga

Latvijas Valsts prezidentes Vairas Vīķes – Freibergas (agrāk – psiholoģijas profesore Monreālas Universitātē Kanādā) dokumentētie izteikumi 2005.gadā bija vilšanās no tā viedokļa, ka ļoti mazā mērā publiski un skaidri notika iestāšanās par LGBT cilvēku tiesībām un cieņu Latvijā. Šis bija periods, kad veidojās publisko diskusiju struktūra Latvijā un viņas iespējamā morālā autoritāte nospēlēja mazu vai pat nekādu lomu saistībā ar palīdzību loģisku parametru veidošanā šīm diskusijām. Viņa pārtrauca klusēt saistībā ar neiecietīgiem izteikumiem un LGBT kopienas tiesībām un beidzot ierunājās, dažos gadījumos – ļoti noteikti, 2006.gadā. Un arī tad, 2006.gadā V.Vīķes – Freibergas publiskie izteikumi saistībā ar LGBT cilvēkiem bija tikai reakcija uz notikumiem, kas jau bija notikuši, tika izteiktas vispārējās frāzes un valoda, līdz ar to ļoti reti skaidri tika pieminēti tādi vārdi kā “gejs”, “lesbiete” vai “homoseksuāls”. Neskatoties uz to, viņas izteikumi, atbalstot LGBT cilvēku pašcieņu un tiesības, kā arī viņas līdzdalība, lai arī zemā līmenī publiskās diskusijās Latvijā, kļuva aizvien biežākas 2006.gadā, kā redzams datu bāzē 1.pielikumā un piemēros šajā ziņojumā.

2. Ministru prezidents Aigars Kalvītis

Šī Ziņojuma veikšanas laika periodā¹¹ LR Ministru prezidenta Aigara Kalvīša dokumentētie izteikumi ir negaidīti pārsteiguši ar viņa izpratnes trūkumu par atsevišķiem pamatprincipiem. Daži citāti rosina jautājumu par viņa izpratni par demokrātiskas sabiedrības principiem, kas balstīti uz likumdošanu un indivīda lomu sabiedrībā, it īpaši - par minoritāšu tiesību aizsardzību un valsts nošķiršanu no baznīcas. Tas ir balstīts uz tādiem A.Kalvīša izteikumiem kā “Latvija ir valsts, kas balstīta uz kristiešu vērtībām” (“Mēs nevaram reklamēt lielākai sabiedrības daļai nepieņemamas lietas”¹²). A.Kalvīša izteikumi pirms pirmā praida 2005.gadā bija arī iemesls Rīgas Domes izpilddirektora Ērika Škapara (JL) bailēm no sākotnējās atļaujas izsniegšanas praida rīkošanai.

¹¹ A.Kalvītis ir LR Ministru prezidents visā pārskata veidošanas periodā un ir atkal ievēlēts par Ministru prezidentu pēc Saeimas vēlēšanām un pēc jaunās valdības apstiprināšanas 2006.gada rudenī.

¹² Kā citēts laikrakstā “Latvijas Avīze” (21.07.2005., 7.lpp). Skat. citātu piemēros tālāk tekstā un datu bāzē 1.pielikumā.

Ar laiku viņa pozīcija kļuva iecietīgāka attiecībā pret atšķirīgām nostādnēm, kā tas redzams piemēros 1.pielikumā.

3. Citi politiķi

Dažu neatkarīgo Saeimas deputātu izteikumi bija pilnībā ārpus pieņemamiem cieņas pilnu diskusiju standartiem. To vidū bija Ināra Ostrovska, Aleksandrs Kiršteins, Pēteris Tabūns (TB/LNNK), Leopolds Ozoliņš (ZZS). Pirmie divi vairs nav piederīgi kādai no Saeimā pārstāvētām partijām, lai arī I.Ostrovska tika ievēlēta no JL kandidātu saraksta un A.Kiršteins tika ievēlēts no TP kandidātu saraksta un viņš arī kļuva par Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdētāju. L.Ozoliņš ir 9.Saeimā un ir palicis ZZS rindās, bet P.Tabūns bija TB/LNNK deputāts. Pat ja šie cilvēki pauž ekstrēmus uzskatus, ir svarīgi ņemt vērā līdz kādai pakāpei viņi palīdz veidot parametrus publiskām debatēm Latvijā. Viņu citāti atrodami piemēros 1.pielikumā.

TEMATISKĀS KATEGORIJAS

Tematiskās kategorijas tika identificētas pēc iepriekšējas analīzes un politiķu citātu piemēru kategoriju izstrādes. Latvijas kontekstā augstāk minētais ir sevi pierādījis kā lietderīgs instruments, jo adekvāti atspoguļo plašo pret LGBT vērsto politisko izteikumu vairākumu¹³. Sava veida subjektīvs novērtējums bija nepieciešams klasifikācijas veikšanas procesā, tomēr pamatpiemēri un tendences ir skaidri. Galvenā skaidrība ir par to, ka politiķu izteikumi ir iedalāmi definējamās kategorijās, tas var tikt monitorēts un politiķiem ir jānes atbildība par viņu vārdiem, kas aicina uz neiecietību, naidu un pat vardarbību.

Šī sadaļa iepazīstina ar politiķu homofobisko izteikumu tematiskajām kategorijām Latvijā. Katra kategorija ietver sekojošu informāciju:

- Tematiskās kategorijas īss raksturojums
- Tā biežums politiķu izteikumos
- Piemēri (tabulas formātā, ietvarot informāciju par runātāju, avotu un atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, kur attiecināms)

Šis ziņojums noslēdzas ar sadaļu "Secinājumi un jautājumi apsvēršanai", kur tiek iezīmēti svarīgi jautājumi saistībā ar atklājumiem tematiskajās kategorijās.

Tematiskās kategorijas sākas ar trīs relatīvi pozitīvām vai atbalstošām kategorijām, kam seko vairākas negatīvas kategorijas.

1. Cilvēktiesības, Eiropas vērtības

¹³ Detalizētas analīzes laikā dažus citātus bija sarežģīti iedalīt kategorijā saskaņā ar izvēlēto tematisko kategoriju sistēmu. Lielākoties tie bija pozitīvi apgalvojumi vai izteikumi, kas saistīti ar attīstību Latvijā.

Daži Latvijas politiķi, aizsargājot LGBT cilvēku tiesības, ir piesaukuši vispārējās cilvēktiesības un/ vai Eiropas vērtības, lai kritizētu geju un lesbiešu ārstēšanas piedāvājumu Latvijā. Kopš izskatās, ka terminam "cilvēktiesības" Latvijā tiek piedēvētas dažādas nozīmes, ir interesanti aplūkot piemērus šeit ar pozitīvām atsauksmēm uz Eiropas vērtībām saistībā ar apgalvojumiem, kas pozicionē Eiropu kā izvirtību veicinošu avotu pagrimumam (skat. 8.tematisko kategoriju).

Biežums

Pozitīvo tematisko kategoriju vidū šī ir viena no visbiežāk sastopamajām, ko min atbalstu paudošie politiķi. Līdzīgi pārējām divām pozitīvajām kategorijām, to politiķi ir izmantojuši daudz biežāk plašsaziņas līdzekļos un publiskās diskusijās 2006.gadā. Tomēr terminu "cilvēktiesības" vai "Eiropas vērtības" saistībā ar LGBT cilvēkiem ir reti dzirdēti Saeimā.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Ingrīda Circene	JL	Saeimas plenārsēde par grozījumiem Darba likumā	<i>"Cilvēka tiesības nav saistāmas ar diskrimināciju, neiecietību, ļaunu un naidu."</i>	Oficiāla Saeimas stenogramma
Aigars Kalvītis, LR Ministru prezidents	TP	Intervija Latvijas Radio, 12.06.06	<i>"Katram politikim ir skaidrs, ka cilvēktiesības ir jāievēro un cilvēkus nevar šķīrot pēc kādām pazīmēm."</i>	"Diena", 20.06.2006., 1.lpp.
Artis Pabriks, LR Ārlietu ministrs	TP	Citāts laikrakstā, 31.06.06	<i>"Minoritāšu tiesību nodrošināšana ir viens no demokrātiskas valsts pamatprincipiem, un mūsu interesēs ir nepieļaut līdzīgas situācijas atkārtanos nākotnē"</i>	"Čas"
Vaira Vīķe-Freiberga, Latvijas Valsts prezidente	N/A	Citāts no intervijas Austrijas laikrakstam "Die Presse"	<i>"Homoseksuālisms nav noziegums, cilvēkiem ir tiesības atklāti paust savu viedokli. Bet valstij ir pienākums aizsargāt savus pilsoņus no agresijas. Pēc pievienošanās Eiropas Savienībai Latvija pieņēma arī Eiropas Savienības vērtības. Pie tām pieder arī iecietība pret seksuālajām minoritātēm."</i>	"Čas", 28.07.06, "Вести Сегодня", 28.07.06
Dagnija Staķe, LR Labklājības ministre	ZZS	Portāla Politika.lv rīkotā diskusija "Seksuālo minoritāšu"	<i>"Mēs sabiedrībā neesam pietiekami runājuši par homoseksualitātes problēmu, neesam to pietiekami skaidrojuši. Mēs vārda brīvību cenšamies noslāpēt ar represīvām metodēm, kas ir galējais solis"</i>	Ieraksts no diskusijas

		u tiesības Latvijā: sapnis vai realitāte? ” 20.07.06	
--	--	--	--

2. Protests pret nepienemamiem izteikumiem

Šī pozitīvā tematiskā kategorija iezīmē politiku protestu pret citu politiku nepieņemamām runām (kā, piemēram, neadekvātas debates vai aicinājumus uz naidu) bez fundamentāla izaicinājuma tekstā. Tādejādi tas ne vienmēr ir pozitīvs geju/ lesbiešu novērtējums vai atbalsts.

Biežums

Tāpat kā pārējās divas pozitīvās tematiskās kategorijas, šo politiku lietojuši biežāk plašsaziņas līdzekļos un publiskās diskusijās 2006. gadā. Tā ir reti lietota Saeimā.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Vaira Vīķe-Freiberga, Latvijas Valsts prezidente	n/a	Preses konference lidostā, 25.06.06	„Katra publiskā izteiciena autoram par to ir jābūt atbildīgam.”	"Телеграф", 22.06.2006
Ainars Latkovskis, LR Īpašo uzdevumu ministrs sabiedrības integrācijas lietās	JL	Citāts laikrakstā, 22.07.05, 3.lpp.	"Ja būs incidenti, par to būs atbildīga LPP, kas savos politiskajos mērķos uzkurināja kampaņu. Nevienam netiek prasīts atbalstīt gejus un lesbietes, bet jābūt neitrālai attieksmei.”	Diena
Ingrīda Circene, Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētāja	JL	Saeimas plenārsēde, 31.5.06	“...ir nožēlojami klausīties, ka kristīgi cilvēki pauž klaju naidu, agresiju un neiecietību pret saviem līdzcilvēkiem, kur vārdos tiek sludināts pilnīgi pretējais – mīlēsīm savus tuvākos.”	Oficiāla Saeimas stenogramma

Aigars Kalvītis, LR Ministru prezidents	TP	Latvijas Radio, 12.06.06	<i>"Tāda neiecietība, kā ceturtdien parlamentā, Latvijā līdz šim nav bijusi novērota," - pasvītvoja premjers. Viņam labāk patiktu, ja deputāti risinātu jautājumus, kas ir viņu tiešā atbildībā tā vietā, lai „nodarbotos ar nepiedienīgu izteicienu izmantošanu un apsūkāšanos parlamentā, veicinot neiecietību sabiedrībā”.</i>	"Čas", 20.06.2006
Artis Pabriks, LR Ārlietu ministrs	TP	Citāts laikrakstā, 28.07.06	<i>Brīvība izpaust viedokļus nenozīmē, ka ir jātraucē citiem izpaust savu viedokli, - uzskata Pabriks. Viņam ir „sāpīgi un kauns par to, kas notiek Rīgā”. Latvijas galvaspilsētā "situācija šodien, 21. gadsimtā, ir tāda pati, kā Rietumeiropā 17. gadsimtā. Un tas neglaimo mūs visus”.</i>	"Čas"

3. Juridisks / procesuāls iebildums pret diskriminējošo likumprojektu / lēmumu

Šī tematiskā kategorija norāda uz runu, kurā politiķi lieto likumiskus vai juridiskus argumentus, lai būtībā atbalstītu geju vai lesbiešu tiesības saistībā ar diskriminējošiem nosacījumiem. Dažos gadījumos emocionāls viedoklis ir iztrūkstošs un tā vietā politiķi izsaka atbalstu, piesaucot likumiskās tiesības. Lai kā, tomēr ir gadījumi, kur "juridiskie" argumenti ir savīti ar emocionālajiem, kā tas redzams dažos piemēros zemāk.

Biežums

Līdzīgi pārējiem diviem

Tāpat kā pārējās divas pozitīvās tematiskās kategorijas, šo politiķi lietojuši biežāk plašsaziņas līdzekļos un publiskās diskusijās 2006. gadā. Tā ir reti sastopama Saeimā.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Ingrīda Circene	JL	Mājas lapa, 06.07.06	<i>Valdošās koalīcijas histēriskā homofobija un liekulība cilvēktiesību un kristīgo vērtību tulkošanā novedīs pie tā, ka miljoniem latu nodokļu maksātāju naudas netiks novirzīti pensijām, bērnu pabalstiem vai citu sociālo problēmu risināšanai, bet gan šo politiku ambīciju vārdā pārskaitīti soda naudās pēc zaudētām starptautiskām tiesu prāvām,</i>	JL mājas lapa, 06.07.2006

			uzskata Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētāja Ingrīda Circene.	
Ilze Viņķele, partijas pārstāve	TB/LN NK	Portāla Politika.lv rīkotā diskusija "Seksuālo minoritāšu tiesības Latvijā: sapnis vai realitāte?", 20.07.06	"Man šķiet nepieņemami iemesli, kas kalpojuši par pamatu gājiena aizliegšanai. Šī nav pirmā reize, kad Rīgas dome, aizbildinoties ar nespēju nodrošināt kārtību un neminot neko vairāk, ierobežo cilvēku tiesības uz pulcēšanos. Par ļoti bīstamu tendenci uzskatu policijas iesaistīšanos politikā. Likums par policiju saka, ka policija aizsargā personas neatkarīgi no to pilsonības, sociālā, mantiskā stāvokļa, prasmes un nacionālās piederības, dzimuma un vecuma, izglītības un valodas, attieksmes un pārliecības."	www.politika.lv, diskusijas stenogramma

4. Juridisks / procesuāls atbalsts diskriminējošam likumprojektam / lēmumam

Šī negatīvā tematiskā kategorija ir līdzīga iepriekšējai tematiskajai kategorijai (kura ir pozitīva), taču tā atsaucas uz politiku apgavojumiem, kas pauž likumiskus argumentus pret geju un lesbiešu tiesību aizsardzību, tajā pašā laikā izsakot atbalstu diskriminējošam likumam vai lēmumam. Datu bāzē ir atrodams interesants ieraksts, kur pašreizējais LR Īpašo uzdevumu ministrs sabiedrības integrācijas lietās Oskars Kastēns (LPP) izmantojis likumisko argumentu, lai atbalstītu sevis pārstāvētās partijas pret gejiem un lesbietēm vērsto nostāju.

Biežums

No visām negatīvajām tematiskajām kategorijām šī ir lietota salīdzinoši reti. Ir vērojama neliela tās pielietojuma samazināšanās 2006.gadā.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Andrejs Naglis, Saeimas deputāts	LPP	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	"Mūsu latviešu tautai ir labs teiciens, ka ar vienu darvas pilienu var sabojāt veselu medus podu. Šo teicienu var arī attiecināt uz Civillikumu un Darba likumu. Darba likuma 7.panta otrajā daļā un 29.panta deviņtajā daļā tiek ieviest papildinājums - varētu teikt, ciniski, bezkaunīgi un uzbāzīgi tiek uzspiesta tādas normas iestrāde kā "seksuālās orientācija"."	Oficiāla Saeimas stenogramma
Arvīds Ulme	ZZS	Komentārs	"Ja jau patiešām ir sacēlies tāds tracis ap šo lietu, varbūt ka tomēr esošā situācija,	Latvijas Avīze

		laikrakstā 03.08.06	<i>kad nebija šī esošā... spēkā esošā redakcija, nav sagādājusi nekādas problēmas – ne cilvēktiesībām, ne reliģisko organizāciju, ja... Bija normāli... normāla likumdošana par darbu, kurā skaidri teikts, ka bez jebkādiem tiešiem vai netiešiem... diskriminācijas, aizliegumiem. Tā ka viss jau ir pateikts.”</i>	
Jānis Šmits	LPP	Citāts laikrakstā , 21.06.06	Uz jautājumu, kādēļ viņš piedāvāja izsvītrot no saraksta seksuālo orientāciju, Šmits atbildēja, ka jebkāda veida diskriminācija ir aizliegta Darba likuma 7. pantā, kā arī Satversmes 91. pantā, tādēļ nav nepieciešams uz to likt akcentu (4). Bez tam, pēc deputāta domām, ievadot terminu „seksuālā orientācija” var rasties problēmas ar tā noteikšanu. „ <i>Jo seksuālā orientācija – tie nav tikai heteroseksuāļi un homoseksuālisti. Tās ir arī visādas seksuālās pataloģijas (9, 17, 18)</i> ”, paskaidro Šmits.	"Telegraf"

5. Nacionālisms

Viena no negatīvajām tematiskajām kategorijām, kas vērstas pret LGBT cilvēkiem, ir izteikumi, kas piesauc nacionālismu, valstiskumu un “latvietību”. No dažu nacionālistu puses argumenti tiek pamatoti ar etnisko latviešu izpratni par nāciju (un valsti) un ar mērķi pasargāt tās viendabīgumu un integritāti, izslēdzot vai pakļaujot gejus un lesbietes.

Taču ir gadījumi, kur “latvietība” nav uzsvēta pati par sevi, bet biežāk ir uzsvars uz valstiskuma principiem. Tie var būt pūliņi sniegt vēstījumu etniskajām minoritātēm ar mērķi saliedēt tos pret citu minoritāti – lesbietēm un gejiem. Šādos gadījumos runātāji meklē papildus argumentus un tādejādi piesauc virs- un apakšnacionālas identifikācijas, kā, piemēram, kristietība un “ģimene”.

Pamatpieņēmums ir tāds, ka homoseksualitāte un homoseksuāli cilvēki ir tiešs apdraudējums nācijas (cilvēku) eksistencei un valstij. Šī tematiskā kategorija kā tāda dažiem politiķiem ir cieši saistīta ar TK6 (kristietība), TK 7 (morāle), TK 8 (ārzemju izlaidība) un TK11 (demogrāfiskā krīze)¹⁴.

Dažkārt homofobisko izteikumu kontekstā nacionālisms tiek pausts caur kristiesību, t.i. “*mēs esam uz kristīgām vērtībām balstīta valsts*” (LR Ministru

¹⁴ Piemēram skat. Saeimas deputātes Ineses Šleseres (LPP) izteikumu piemērus zemāk. Ir pieejami arī interesanti video interneta vietnē www.youtube.com, kur Jānis Šmits, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs vada “No Pride” demonstrantu sapulci, dziedot Latvijas Valsts himnu “Dievs, svētī Latviju”, vienlaicīgi manipulējot ar reliģiju un nacionālismu/ valstiskumu, kamēr viss pasākums notiek krievu valodā: http://www.youtube.com/watch?v=zJJ_pTmP-QQ

prezidents Aigars Kalvītis). Šādos gadījumos nācija tiek definēta caur kristietību vairāk kā no etniskā viedokļa.

Biežums

No astopamības viedokļa, nacionālisma/ valstiskuma piesaukšana atrodas pa vidu, salīdzinot ar citām negatīvajām tematiskajām kategorijām. Fakts, ka tā nav viena no pašām populārākajām tematiskajām kategorijām, ir kas līdzīgs pārsteigumam, tomēr zemāk piedāvātajos apsvērumos tas var parādīties slēptā formā citu kategoriju ietvaros.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Inese Šlesere, Saeimas deputāte	LPP	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	<i>Viendzimuma laulību pārstāvju aizstāvji savukārt uzmanības centrā cenšas izvirzīt jautājumu par pieaugušu personu vienādām tiesībām, atstādami novārtā bērnu tiesības un līdz ar to arī valsts intereses (5; 7). Stipra, tradicionāla ģimene ir valsts vislielākā vērtība (5; 7). Un, tikai stiprinot un aizsargājot to, mēs varam pārvarēt demogrāfisko krīzi un novērst Latvijai draudošo demogrāfisko katastrofu."</i>	Oficiāla Saeimas stenogramma
Pēteris Tabūns, Saeimas deputāts	TB/LN NK	Saeimas plenārsēde, 31.5.06	<i>"Mēs latvieši esam pratuši dzīvot pēc saviem normāliem atzītiem morāles principiem un šādu patoloģiju nevajadzētu likumā ierakstīt. (5, 7, 9) Mēs jau gana esam tālu ielaiduši, ja tā varētu apzīmēt šo uti, kažokā (14)."</i>	Oficiāla Saeimas stenogramma
Ināra Ostrovska, Saeimas deputāte	Bez partijas kā piederības, ievēlēta Saeimā no JL saraksta	Viedoklis, 20.07.06, 2.lpp.	<i>"Jebkurš var iet kopā ar sociālistiem, komunistiem, Briseli, Kremli, ANO, homoseksuālistiem, Sorosu, ārzemniekiem un atbalstīt to vērtības. Es izvēlos Latviju, Latgali, kristīgo ticību, mūsu tradīcijas un morāli. (5, 6, 7)"</i>	Neatkarīgā Rīta Avīze

6. Kristietība

Šie argumenti sevī ietver reliģiju, jo īpaši – kristietību, lai pamatotu geju un lesbiešu izslēgšanu no tikumiskās sabiedrības. Tikumiskā sabiedrība bieži vien

tiek salīdzināta ar nāciju, tādejādi attēlojot nāciju ne tikai kā latviešus, bet arī kā kristiešus.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi, baznīca formāli ir atdalīta no valsts. Tomēr pēdējos gados līdz ar pret gejiem un lesbietēm vērsto reliģisko fundamentālismu un aktīvu "tradicionālo" vērtību atbalstīšanu no Evanģēliski luteriskās un Romas katoļu baznīcas puses, abas šīs līnijas (valsts un baznīca) ir izplūdušas. Tādu politisko partiju kā LPP stratēģija arī ir saistīta ar šīm tendencēm.

Un tās nav tikai atsevišķas partijas vai kristiešu grupas, kas pastāv uz viņu interpretāciju par kristietību, lai ietekmētu politisku diskursu Latvijā. Ministru prezidents ir atsaucies uz "valsti, kas balstīta uz kristīgām vērtībām"¹⁵.

Biežums

Atsauksšanās ar kristietību vai kristīgām vērtībām ir viena no populārākajām tematiskajām kategorijām, ko izmantojuši politiķi, kas kultivē negatīvu viedokli. Nepārsteidz tas, LPP deputāti ir tie, kas visbiežāk izmantojuši pret gejiem un lesbietēm vērstos izteikumus "kristīgās" tematiskās kategorijas ietvaros.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Aigars Kalvītis, LR Ministru prezidents	TP	Citāts laikrakstā , 21.07.05, 7.lpp.	"Mēs esam uz kristīgām vērtībām balstīta valsts, un mēs nevaram reklamēt, teiksim, lielai sabiedrības daļai nepieņemamas lietas," (6; 7; 10; 17)	Latvijas Avīze
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Saeimas plenārsēde, 31.5.06	"Dievs pasarg' Latviju no sodomisma un nešķīstības grēka!"	Oficiāla Saeimas stenogramma
Naglis Andrejs, Saeimas deputāts	LPP	"Jaunās paaudzes" konference	To var paveikt tikai visas baznīcas Latvijā, apvienojoties. Jāatzīst, ka valdībā ir cilvēki, kuri nav pret „Rīgas Praidu 2006” rīkošanu. Viņi vienkārši vēlas pārcelt šo	www.baznica.info , 16.07.06

¹⁵ Skat. piemēru tabulā. Līdzīgs apgalvojums iekļauts A.Kalvīša vēstulē organizācijai *Human Rights Watch* (2006.gada 76.augusts).

		cē	<i>gājienu uz citu vietu, tālāk prom no Rīgas centra. Bet mūsu Pirmās partijas frakcija un es pats kā katolis kategoriski sakām nē jēbkādiem tādiem pasākumiem. Nedrīkst pieļaut jēbkādu homoseksuālistu rīcību Latvijā (13). Pagājušajā gadā viņi lūdza atļauju rīkot „Praidu”, bet šogad viņi jau pieprasa un uzstāj. Liels paldies baznīcai Jaunā paaudze par to, ka viņi ir pirmie, kas runā par šo problēmu un aktīvi cīnās ar šo vīrusu (9, 14). Bet galvenais ir tas, visas mūsu valsts kristīgās konfesijas ir pret to. Dievs ir ar mums, un mēs uzvarēsim! (6)</i>	
Dainis Turlais, Saeimas deputāts, Latvijas delegācijas pārstāvis Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā (EDSO)	LPP	“Jaunās paaudze s” konferen cē	<i>“No sevis varu pateikt, kā politiķis un kā ticīgs cilvēks esmu pārliecināts, ka cilvēkiem uz zemes ir jādzīvo pēc Dieva noteikumiem. Homoseksuālisms ir ārpus Dieva noteikumiem (6). Un katra kristieša pienākums ir ar to cīnīties, aizstāvēt savus principus. Vislielākā problēma ir atmodināt kristietības garu cilvēkos tikpat lielā mērā, kā tad, kad mēs atmodāmies no komunisma. Esmu pārliecināts, ka pārvarot garīgo stagnāciju šajā sabiedrībā, mēs spēsim pārvarēt visu to, kas ir pret Dieva noteikumiem. Tai skaitā arī homoseksuālismu. Baznīcai “Jaunā paaudze” nedrīkst apstāties, tai ir jācīnās vēl aktīvāk pret homoseksuālismu (15, 16). Un tad mēs tiešām uzvarēsim!”</i>	www.baznica.info/16.07.2006
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Citāts laikrakstā, 19.07.06	<i>Mēs esam kristieši, un mums homoseksuālisms nav pieņemams (6)”.</i>	“Čas”,

7. Tikumība

Šie argumenti lielākoties piesauc ģimenes vērtības un bieži vien nenoteiktu tikumību (kā pretēju, piemēram, reliģiskajai tikumībai), lai pamatotu geju un lesbiešu izslēgšanu un/ vai pakļaušanu. Dažkārt atsauce ir arī uz “nacionālo tikumību”, kas sasaista šos argumentus ar citām homofobisko izteikumu tematiskajām kategorijām.

Biežums

Šī ir otra visbiežāk pret LGBT cilvēkiem lietotā kategorija. Tā ir ļoti populāra arī LPP deputātu vidū.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Citāts laikrakstā, 21.12.05, 1.lpp.	<i>Nebūs ģimenes, nebūs pēcnācēju, nebūs nekā.(7;11) Pasaulē ir vairākas izpratnes par laulību – dažās valstīs ar laulību saprot dzīvošanu kopā. Un kas ir dzīvošana kopā – kopīgs ledusskapis, gulta? Vēl citur laulību saprot kā dzīvošanu kopā mīlestības dēļ – arī tas ir kaut kas vispārīgs. Bet mūsu izpratnē, kas balstās uz kristīgām vērtībām, laulība ir radīta kā vīriešu un sieviešu savienība un pēc tam bērnu radīšana.(6; 7) Dievs, kad radīja cilvēkus, arī teica – augļojieties un vairojieties, un piepildiet zemi," Neatkarīgajai sacīja J. Šmits.</i>	Neatkarīgā Rīta Avīze
Ainārs Baštiks, bijušais un tagadējais LR Bērnu un ģimenes lietu ministrs	LPP	Citāts laikrakstā 20.07.05	<i>Viņaprāt, "šāda gājiena pieļaušana, pirmkārt, apdraud bērnu tiesības, jo viņu uztvere un vērtību sistēma vēl tikai veidojas (7; 17). Otrkārt, apdraudētas ir ģimenes tiesības – tikai sievietes un vīrieša laulībā var rasties bērni. Latvija, kura izmirst, kur būtu jāuzsver ģimenes vērtības (7, 11), tādējādi tiek apkaunota (10)". Treškārt, publiska geju un lesbiešu parāde aizskar kristiešus – "jo nenormālība tiek sludināta par normālu parādību (6;9)".</i>	Rīgas Balss

8. Ārzemju izlaidība

Šajos izteikumos runātāji apzīmē Latviju kā valsti, kura ir saglabājusi tradicionālās vērtības, kas rietumu valstīs jau ir zudušas. No šī skatu punkta liberālisms, ietverot arī geju un lesbiešu tiesību aizstāvēšanu, ir attēlots kā rietumu izlaidība, ietverot ētisko pagrimumu un materiālismu un tā ir uzspiesta no ārpuses, konkrēti – no Eiropas.

Biežums

Popularitātes ziņā tematiskā kategorija "Ārzemju izlaidība" atrodas pa vidu kā pret gejiem un lesbietēm vērsta runas veids.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Inta Feldmane, Saeimas deputāte	LPP	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	<i>Eiropas Savienība ir sekulārs veidojums, kas norobežojas no kristīgām vērtībām un baznīcas, kura ir šo garīgo vērtību sargātāja, glabātāja un nesēja tautā (6; 8; 18). Un tāpēc top tādi absurdi kritēriji, kam nav nekādas garīgas autoritātes tautā, jo tā savā ģenētiskajā atmiņā (18) gadsimtiem ilgi ir saglabājusi un iznesusi sava Radītāja cilvēkiem teiktos vārdus: "Augļojieties un vairojieties!"</i>	Saeimas stenogramma
Mareks Segliņš, Saeimas deputāts, Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs	TP	TV ziņu programma, 12.10.05	<i>„Šobrīd, paldies Dievam, vēl Latvijā, kā pati par sevi saprotama, ir vīrieša un sievietes laulība (7). Bet vienā daļā Eiropas, kur, manuprāt, tas ir aiz tādas pārāk bagātas, pārsātinātas dzīves, tas ir saprotams savādāk un šķiet norma(8).”</i>	LNT Ziņas

9. Slimība

Šie argumenti apzīmē gejus un lesbietes kā slimus un ar novirzēm, arī piemērus vai vēstnešus dažādām “parafilijām”, piemēram, pedofilijai, zoofilijai un nekrofilijai. Kategoriju izveides un analīzes nolūkā atsauces uz “zoofiliju”, “nekrofiliju” un “pedofiliju” ir arī iekļautas analīzē, jo runātāji apzināti tos jauc. Runātāji dažkārt arī piesauc homoseksualitātes kā medicīniskā termina attīstības vēsturi, kas ilgi vien tikusi diskreditēta.

Biežums

Šī ir viena no populārākajām tematiskajām kategorijām, ko Latvijas politiķi izmanto pret gejiem un lesbietēm. Interesanti, ka LPP šī nav viena no galvenajām izmantotajām kategorijām izteikumos, kas vērsti pret gejiem un lesbietēm.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Ainars Šlesers, de facto partijas	LPP	Citāts laikrakstā	Rīgas pilsētas izpilddirektoram Ērikam Škaparam ("JL") būtu jāuzņemas atbildība par "izvirtības parādes"(9) atļaušanu,	Latvijas Avīze

līderis		23.07.05, 4.lpp.	tādēļ Latvijas Pirmā partija (LPP) jau pirmdien lems par neuzticības izteikšanu izpilddirektoram, informēja LPP valdes priekšsēdētājs Ainars Šlesers.	
Juris Lujāns, prominents partijas biedrs	LPP	21.07.05, 2.lpp.	Viņš kāpa tribīnē un, citējot Bībeli, sniedza visai emocionālu paziņojumu. Tā būtība bija šāda: opozīcija vienkārši izmanto savas iespējas un mēģina radīt plaisu koalīcijā; LPP asi nosoda notikušo seksuālo minoritāšu gājienu, taču notikušo par nenotikušu vairs padarīt nevar; ja arī Ē. Škapars tiks gāzts no amata, situācija radikāli nemainīsies un "homoseksuālisti turpinās darīt nelietīgas, perversas un stulbas lietas"(7; 9).	Neatkarīgā Rīta Avīze
Žuravļovs Sergejs, Rīgas domes deputāts	"Dzimtene"/TSP	21.07.05, 2.lpp.	Savukārt Sergejs Žuravļovs (Dzimtene/LSP) satraucās, ka tagad arī "sātanisti, kanibāli, nekrofilij un zoofilij" (9) prasīs iespēju maršēt kaut pie Brīvības pieminekļa (5).	Neatkarīgā Rīta Avīze
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Saeimas plenārsēde, 31.05.06	"Šīsdienas balsojums patiesībā ir ļoti būtisks un vēsturisks balsojums, kas var atvērt slūžas šiem pederastijas, lesbiānisma, pedofilijas, zoofilijas, nekrofilijas un citu patoloģiju legalizācijai nostiprināšanai likumdošanas līmenī." (9, 14)	Saeimas stenogramma
Pēteris Tabūns	TB/LN NK	Saeimas plenārsēde, 31.5.06	"Bērnu pasargāšana, par ko šeit jau bija runa, no šīs nenormālības. Un tie nav citādi domājošie, bet citādi – nenormāli orientētie. (9) Un, redziet, nopietni psihiski slimus ved uz Aptiekas ielu. Un žēl, ka nav izdomāta kaut kāda stacionāra iestāde, kurā arī šos cilvēkus derētu pārstēt drusciņ, tad viņi mums būtu krietni vien mazāk. (9,13,15) Bet nu tik tālu mēs neesam nonākuši, bet varbūt, ka nākotnē nonāksim."	Saeimas stenogramma

10. Sazvērestības teorija

Cits populārs pamatojums geju un lesbiešu izslēgšanai vai pakļaušanai ir tas, ka geji un lesbietes rīko propogandas kampaņu ar mērķi "homoseksualizēt" sabiedrību. No šī skatu punkta homoseksualitāte tiek pasniegta kā ideoloģija. Šie argumenti izkropļo cīņu par tiesībām un pārveido to par cīņu pēc varas un atņem iespēju saprast, ka demokrātiskā sabiedriskā telpā var eksistēt dažādi

līdzāspastāvēšanas veidi. Dažkārt šī tematiskā kategorija ir cieši saistīta ar 8. tematisko kategoriju "Rietumu izlaidība, ētikas trūkums, uzspiests no Eiropas").

Biežums

Ideja par sazvērestības teoriju, kas izplatīta propagandas ceļā ar mērķi homoseksualizēt sabiedrību, ir trešā populārākā pret gejiem un lesbietēm vērsto izteikumu forma. Jānis Šmits, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs ir īpaši aktīvs šīs kategorijas izmantotājs, autors kopskaitā vairāk kā pusei LPP publisko izteikumu.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Viens no pašiem satraucošākajiem piemēriem ir plaši izplatītais un pielietotais starp politiķiem un reliģiskajiem līderiem "Geju manifesti", kas rakstīts Amerikas Savienotajās Valstīs kā satīra. To pilnībā nolasīja Jānis Šmits, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs, kad viņš vēl bija Saeimas deputāts, 2006.gada 31.maija Saeimas plenārsēdē. Viens no Latvijas politiķiem pat kļūdaini apgalvoja, ka geju manifestu kā draudu nolasīja geji ASV Kongresa priekšā¹⁶.

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Leopolds Ozoliņš, Saeimas deputāts	ZZS	18.07.05	<i>"Sabiedrības bailes un nevēlēšanās aktīvi aizstāvēt normālu dzīvesveidu, jo tas, lūk, neesot moderni, iedrošinājuši pederastus ne tikai savās guļamistabās urķēt vienam otra pakaļu, bet arī nekaunīgi un atklāti uzbāzties ar sava perversā dzīvesveida propagandu."</i>	Saeimas deputāta paziņojums plašsaziņas līdzekļiem
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Saeimas plenārsēde, 31.05.06	<i>"Tieši tādēļ es ieteiktu katram deputātam, kurš balsos par homoseksuālista legalizāciju, vairs neiet un nelikt ziedus pie Brīvības pieminekļa, jo ar savu balsojumu viņš būs līdzdalīgs tiem, kas savā laikā centās iznīcināt mūsu tautu. (5, 11)</i>	Saeimas stenogramma
Dzintars Rasnačs, Saeimas deputāts	TB/LN NK	Saeimas plenārsēde, 31.05.06	<i>"... nu aicinu novērst to heterofobu pedokrātiju (18), kas šobrīd nāk Latvijas valstī (5)."</i>	Saeimas stenogramma

¹⁶ Diskusija par veidu kā radikālie labējie spēki ASV manipulēja ar šo satīru, atrodamas šeit: <http://rainbowallianceopenfaith.homestead.com/GayAgendaSwiftText.html>

Ainars Šlesers, Saeimas deputāts, de facto partijas līderis	LPP	17.09.05	<i>Šodien, ņemot vērā seksuālo minoritāšu paaugstināto aktivitāti, es teiktu, ka situācija ir bīstama (10). Visai sabiedrībai cenšas ieskaidrot, ka seksuālas attiecības starp viena dzimuma cilvēkiem ir absolūti normāla parādība!(10) Nākamais loģiskais solis no seksuālo minoritāšu puses – censties panākt viendzimuma laulību atzīšanu!(10) Saproties, mēs negribam nevienu represēt. Bet arī klusējot skatīties uz to, kas šodien notiek, nedrīkst. Mums jau tā ir demogrāfiskā krīze(11), bet šeit vēl homoseksuālisma propaganda!(10) Kas būs rīt? Atnāks zoofīli un sāks apgalvot, ka laulība starp cilvēku un suni mūsdienās ir pilnībā pieļaujama.(9) Ja pats zoofīls neiebilst un no dzīvniekiem rakstisku sūdzību nav bijis, tad "tolerances" pēc arī tādas seksuālas attiecības var legalizēt, turklāt juridiski! (17, 18)</i>	Vesti Segodņa, arī LPP mājas lapa
---	-----	----------	--	-----------------------------------

11. Demogrāfiskā krīze

Šie argumenti atsaucas uz demogrāfisko krīzi Latvijā, kuru apzināti veicina homoseksualitāte, un vairo gejus un lesbietes pie sabiedrības un nācijas (etniskās grupas) sagraušanas.

Iedzīvotāju skaita un dzimstības samazināšanās ir aktuāla problēma lielā daļā Eiropas. Latvijā daži politiķi vēlas pārvērst LGBT kopienu par grēkāzi, kas īpaši vainīgs pie demogrāfiskās krīzes un vispārēji – pie sabiedrības vispārējās sagraušanas.

Biežums

Lai arī šī nav viena no populārākajām tematiskajām kategorijām no Latvijas politiķu puses, tā ir īpaši iemīļota LPP vidū, kas ir autori lielākajai daļai šo apgalvojumu.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais	LPP	Saeimas plenārsēde, 31.05.06	<i>Vajag pateikt skaidru "nē" visiem tiem Rietumu gudrajiem, kas mūsu tautai grib ieteikt doties brīvprātīgā pašnāvībā, jo, kā jūs zināt, no homoseksuālistiem bērni</i>	Saeimas stenogramma

Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētā js			<i>nerodas. (5, 7, 8, 11, 18)</i>	
Almers Ludvigs, Rīgas Pilsētas domes deputāts, baptistu mācītājs	LPP	Citāts laikrakstā , 09.07.20 06	<i>Uzskatu, ka likuma normas atļauj pašvaldībai pieņemt motivētu lēmumu atteikt gājiena rīkošanu, jo homoseksuālo attiecību popularizācija un prasības tās atzīt par normu novedīs pie mūsu pamata vērtību – ģimenes lomas, dabisko laulību un dabiskās ģimenes izprašanas – degradācijas. (7, 11)</i>	"Čas"
Kokins Juris, LPP biroja vadītājs, akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" padomes loceklis, Rīgas pilsētas vēlēšanu komisijas priekšsēdētā js	LPP	Citāts laikrakstā , 15.12.05, 2.lpp.	LPP biroja vadītājs J.Kokins vēl plašāk vispārina šo domu: " <i>Dieva noteiktās kārtības neievērošana novedīs pie cilvēces iznīcības, jo viendzimuma laulībās bērni nedzimst.</i> "(6; 7; 11; 18)	Diena
Ainars Šlesers, Saeimas deputāts, LR Satiksmes ministrs	LPP	25.11.05, 3.lpp.	<i>"Mums jau tā ir demogrāfiskā krīze, bet šeit vēl homoseksuālisma propaganda!" (10;11)</i>	Diena

13. Izslēgšana no publiskās telpas

Šie izteikumi pieprasa geju un lesbiešu izslēgšanu no publiskās telpas, tādējādi mēģinot padarīt publisko telpu homogēnu/ viendabīgu. Iedomātie izslēgšanas veidi ir sākot ar prasību, lai geji un lesbietes paliek tur, kur viņi ir (bieži vien kļūdaini sasaistot homoseksualitāti tikai ar seksuālām aktivitātēm guļamistabā) līdz ar radikāliem aicinājumiem uz izsūtīšanu uz garīgām dziednīcām, mežu vai cietumu.

Biežums

Šī ir viena no vismazāk lietotajām neiecietīgu izteikumu kategorijām, tomēr tā parādās diskusijās saistībā ar praidiem/ gājieniem.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Kalvītis Aigars, LR Ministru prezidents	TP	20.07.05., 11:01:00	Rīgas Domes amatpersonas ir pieņēmušas nepārdomātu un kļūdainu lēmumu atļaut seksuālo minoritāšu parādi Vecrīgā, šodien Latvijas Neatkarīgās televīzijas (LNT) raidījumā «900 sekundes» teica Ministru prezidents Aigars Kalvītis. „Man kā valdības vadītājam nav pieņemams, ka mūsu galvaspilsētā, pašā Rīgas sirdī, blakus Doma baznīcai notiks seksuālo minoritāšu parāde (13). Tas nav pieņemami. Mēs esam uz kristīgām vērtībām balstīta valsts (6). Mēs nevaram reklamēt lielākai sabiedrības daļai nepieņemamas lietas,” (7) teica Kalvītis. „Nāksies katram pasākuma dalībniekam norīkot divus policistus, lai uzturētu kārtību. Tie pirmām kārtām ir tēriņi, un es tam neredzu jēgu,” teica Kalvītis.	LETA
Ainārs Baštiks, LR Bērnu un ģimenes lietu ministrs	LPP	Citāts laikrakstā, 20.07.05	A. Baštiks neizprot seksuālo minoritāšu vēlmi savus uzskatus paust tieši Rīgas centrā: “Lai iet uz Salaspils memoriālu un pulcējas tur.” (13)	Rīgas Balss
Dergunovs Viktors, Rīgas domes deputāts	PCTVL	Citāts laikrakstā, 25.07.05, 8.lpp.	“Lai viņi demonstrē savas seksuālās tieksmes citā vietā, kaut vai kaut kur pie Ķīšežera, bet ne mūsu Vecrīgā,”(13) savu nostāju puda Rīgas pilsētas domes deputāts Viktors Dergunovs.	Latvijas avīze
Juris Lujāns, partijas priekšsēdētājs	LPP	21.07.05, 2.lpp.	“Atļaujas došana ir elastīga lieta. Es būtu gatavs drīzāk iet uz tiesu, nevis dot šāda veida atļaujas. Kur tas bija paredzēts? Rīgas sirdī! Brīvdienā, kad tur ir pilns ar mūsu cilvēkiem, arī ārzemju tūristiem, kas secinātu, ka šī ir ne tikai prostitūcijas galvaspilsēta, bet arī homoseksuālisma centrs (10; 13).”	Neatkarīgā Rīta Avīze
Grīnblats Māris, Saeimas deputāts	TB/LN NK	22.07.05, 4.lpp.	“TB/LNNK kā konservatīvs politiskais spēks uzskata, ka Rīgas dome pieļāva kļūdu, sākotnēji atļaujot seksuālo minoritāšu gājienus pilsētas centrā (4), jo to var uztvert kā zināmu šā dzīvesveida popularizēšanu (10). To varētu atļaut Rīgas nomalēs (13).”	Neatkarīgā Rīta Avīze

14. Marginalizācija

Šis ir īpaši bīstams argumentu kopums, kas gejus un lesbietes noniecina, marginalizē, padara par dēmoniem un atņem cilvēciskās īpašības, tādējādi veidojot apstākļus to sekojošai nemainībai.

Cilvēcisko īpašību atņemšana, dēmonu statusa piešķiršana, noniecināšana vai marginalizēšana kādam pretiniekam nozīmē to, ka jūs atņemt viņa likumiskās tiesības sabiedrībā tai pašā noteiktā līmenī, kur atrodaties jūs. Dažu politiku izteikumos publiskajās diskusijās Latvijā, marginalizācija sastopama no vārdiem, kas atņem cilvēciskās īpašības ("cūka", "pērtiķis") līdz pat tādiem, kas neciena minoritātes, kā piemēram, "pederasts", "pediņš" vai "pidars".

Biežums

Lai arī šī nav ļoti bieži sastopama negatīvā tematiskā kategorija, termini ir lietoti sākot no sliktas manieres līdz pat vienkārši šokējošai. Dažos gadījumos politiķi lieto terminus, kuriem nebūtu jābūt pieņemamiem vairāk publiskās diskusijās, kā piemēram, "pederasts", "pidars", "homoseksuālists". Jāatzīmē, ka ne visos gadījumos politiķi atsaucas uz LGBT cilvēkiem kā "velniem" vai "pērtiķiem" vai "sērgu", taču tie novelk paralēles, kas like klausītājam izveidot līdzīgas asociācijas ar minēto. Dažos gadījumos norāde uz cilvēcisko īpašību atņemšanu ir ļoti tieša.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Geji un lesbietes (un viņu cīņa par vienlīdzīgām tiesībām) no dažu Latvijas politiķu puses ir salīdzināti ar "cūku", "latvāni", "velnu", "pērtiķiem", "sērgu", "vīrusu" un "uti". Un tā ir tikai publiski pieejamā informācija...

Dzīvnieki vai citas lietas, ar ko geji un lesbietes salīdzināti	Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Cūka	Dainis Turlais, Saeimas deputāts, Latvijas delegācijas pārstāvis Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā	LPP	Citāts laikrakstā, 07.06.06	<i>Iespējams, ka es tiešām izrādīju, kā tagad ir pieņemts teikt, netoleranci izteikumos. Bet es vispār nebiju domājis pieteikt „krusta karus” seksuālajām minoritātēm, es vispār nemēdzu iejaukties cilvēku privātajā, it īpaši intīmajā dzīvē. Lai geji mīl viens otru. Tas uz mani neattiecas, mēs dzīvojam demokrātiskā sabiedrībā. Mani uztrauc cits – kādēļ demokrātiskā sabiedrībā vienas cilvēku grupas tiesību dēļ var mīdīt kājām citu cilvēku tiesības?</i>	"Вести сегодня"

	(EDSO)			(17) <i>Iedomājieties šādu situāciju. Autobusā, kas brauc no laukiem uz Rīgu, iesēžas zemnieks, ne viens, bet ar savu cūku, kuru viņš vēlas pārdot galvaspilsētas tirgū. Cūka nemitīgi rukšķ, no tās nāk neciešama smaka... (14) <i>Bet tā vietā, lai izmest zemnieku ar cūku ārā no autobusa, visi parējie pasažieri, izrādot cieņu minoritātes pārstāvim (viņš ar cūku transportā ir viens), atstāj autobusu un iet tālāk ar kājām. Pasakiet, vai tas reālajā dzīvē būtu iespējams? Diez vai. <i>Bet attiecībā uz seksuālajām minoritātēm mums piedāvā rīkoties tieši pēc tādas absurda shēmas. Geji un lesbietes pieprasa, lai viņiem atļautu izlikt savu personīgo dzīvu uz apskatu visiem cilvēkiem. (18)</i></i></i>	
Latvānis	Andrejs Naglis, Saeimas deputāts	LPP	15.09.05 Saeimas plenārsēde	“ <i>Man gribas vērst jūsu uzmanību uz likumos iestrādātajām normām. Varbūt derētu padomāt par katras likuma normas būtību vairākus gadus uz priekšu. Kā piemēru varu minēt kaut vai augu latvāni - padomju laika mantojumu Latvijas laukiem. Šodien mēs sākam saprast un atzīt, ka šis augš ir bīstams, taču nezinām, kā tikt vaļā no tā, - cik līdzekļu, darba un laika tas prasīs.</i> ”	Saeimas stenogramma
Velns	Feldmane Inta, Saeimas deputāte	LPP	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	“ <i>Ko patiesībā ietver šis likuma panta papildinājums? Tas ir tikai pirmais solis geju un lesbiešu interešu nostiprināšanai likumdošanas līmenī.(10) Jo pasaules pieredze rāda, ka tālāk sekos prasība legalizēt viendzimuma laulības un prasība ļaut adoptēt bērnus. Nu, kā vēsta sakāmvārds, iedosim mazo pirkstiņu, velns paņems visu roku.” (14)</i>	Saeimas stenogramma
Pērtiķis	Pauls Kļaviņš, Saeimas deputāts, Saeimas Juridiskās komisijas loceklis	JL	12.10.05 , 20:30	Uz jautājumu: Tāpēc viendzimuma laulības esot pilnīgi nepieņemamas? Pauls Kļaviņš [JL]: „ <i>Tas ir apmēram tāpat, kā ar laiku varbūt kāds nāktu ar priekšlikumu - visi, kas staigā uz divām kājām – cilvēkveidīgie pērtiķi, ka viņiem jāpiešķir cilvēktiesības – kaut kas līdzīgs.</i> ”	LNT TV ziņu programma
Sērga	Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētā	LPP	Saeimas plenārsēde, 2006.gada 21.septembris	“ <i>Es aicinu visus kristiešus, kas atrodas šeit, Saeimas zālē, apzināties savu atbildību. Ja jūs balsosiet par homoseksuālisma legalizāciju, tad pēc Saeimas sēdes, lūdzu, aizejiet un atklāti dievnamā nožēlojiet to, ko jūs esat izdarījuši, jo to sērgu, ko jūs palaidīsiet mūsu sabiedrībā, pēc tam diemžēl nebūs iespējams apturēt.</i> ”	Saeimas stenogramma

	js				
Uts	Pēteris Tabūns, Saeimas deputāts	TB/LN NK	Saeimas plenārsēde, 31.05.06	“Mēs latvieši esam pratuši dzīvot pēc saviem normāliem atzītiem morāles principiem un šādu patoloģi nevajadzētu likumā ierakstīt.(5) Mēs jau gana esam tālu ielaiduši, ja tā varētu apzīmēt šo uti , kažokā (14)”	Saeimas stenogramma
Vīruss	Andrejs Naglis, Saeimas deputāts	LPP	“Jaunās paaudzes” konference	Jāatzīst, ka valdībā ir cilvēki, kuri nav pret „Rīgas Praidu 2006” rīkošanu. Viņi vienkārši vēlas pārcelt šo gājieni uz citu vietu, tālāk prom no Rīgas centra. Bet mūsu Pirmās partijas frakcija un es pats kā katolis kategoriski sakām nē jēbkādiem tādiem pasākumiem. Nedrīkst pieļaut jēbkādu homoseksuālistu rīcību Latvijā (13). Pagājušajā gadā viņi lūdza atļauju rīkot „Praidu”, bet šogad viņi jau pieprasa un uzstāj. Liels paldies baznīcai Jaunā paaudze par to, ka viņi ir pirmie, kas runā par šo problēmu un aktīvi cīnās ar šo vīrusu (9, 14).”	www.baznica.info , 16.07.2006

Nākošā tabula piedāvā piemērus citiem marginalizācijas un noniecināšanas veidiem, ko izmantojuši Latvijas politiķi pret LGBT cilvēkiem:

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Inese Šlesere, Saeimas deputāte	LPP	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	“Tāpēc arī es ceru, ka Latvija tuvākajā laikā nepievienosies to valstu skaitam, kurās iespējama šī ģimenes parodija - viendzimuma laulības.”	Saeimas stenogramma
Pēteris Tabūns, Saeimas deputāts	TB/LN NK	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	“Pret šiem nenormālikiem (9; 14) es esmu cīnījies jau sen, it īpaši 7.Saeimas laikā, un, kad mani aicināja uz televīziju - uz diskusiju ar vienu no šiem nenormālikiem (9; 14) (es citādāk viņus nevaru nosaukt), tad es nesēdēju viņam, šādam cilvēkam, blakus.”	Saeimas stenogramma
Juris Dobelis	TB/LN NK	Saeimas stenogramma, 21.09.06	(No zāles dep. J.Dobelis: „Nolāpītie pederasti!”)	Saeimas stenogramma
Dainis Turlais	LPP	Citāts vairākos laikrakstos	“Tad kas mums jādara? Jāiet uz kompromisiem? Lai visādi negēji, narkomāni, salašņas, p****i (9, 14) staigā pa ielām, un mēs slēpsimies krūmos? Otrādi, mēs iesim ielās, jo mums ir taisnība (13),” sacīja D.Turlais.	Diena, 30.05.06, 3.lpp.; Diena, 31.05.06, 2.lpp.; Neatkarīgā Rīta Avīze,

				29.05.2006, 1.lpp.; Baltic Times 08.06.2006
--	--	--	--	---

15. Aicinājums uz vardarbību

Šie apgalvojumi ir vai nu tiešs aicinājums uz vardarbību vai netiešs tā pieļāvums, vai arī drauds par iespēju pielietot vardarbību.

Lai arī Latvijas politiķi to bieži nav lietojuši, aicinājums uz vardarbību dažkārt pausts caur Bībeles citātu prizmu.

Biežums

Par laimi, šī ir salīdzinoši reta naida izteiksmes forma Latvijā.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

	Runātājs un tā loma politikā	Politiskā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
1.	Pēteris Tabūns, Saeimas deputāts	TB/LNNK	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	<i>"... šiem nenormālikiem un tam, kas šovasar notika Vecrīgā, ir jādod visspēcīgākais pretspars visos iespējamajos veidos. Visos iespējamajos veidos!"</i>	Saeimas stenogramma
2.	Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Citāts laikrakstā, 21.07.06, 5.lpp.	<i>"Bet jāatceras arī vēstures mācība: latvietis ir ļoti pacietīgs – kā pulksteņa atspere, kuru griež, griež, bet vienā brīdī, kad tā pendele nāk vaļā, to vairs nevar apturēt."</i>	Latvijas Avīze
3.	Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas	LPP	Saeimas plenārsēde, 21.09.0	<i>"Es domāju, ka katrs no jums, deputāti, ir saņēmis šāda veida žurnāliņus, kuru pēdējā lappusē jums ir bijusi iespēja iepazīties ar to, ko Bībele saka par homoseksuālismu."</i>	Saeimas stenogramma

	Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs		6	<i>Nolasīšu tiem, kas neprot lasīt. Acīmredzot vienkārši ir nepieciešams atgādināt. Trešās Mozus grāmatas 20.nodaļa saka: „Ja vīrs guļ kopā ar vīru, kā tikai mēdz gulēt ar sievu, tad tie abi ir izdarījuši negantību, tiem abiem ir mirtin jāmirst; un lai viņu asins paliek uz viņiem.” (Trešā Mozus grāmata.)</i> ¹⁷	
--	---	--	---	---	--

16. Aicinājums uz diskrimināciju

Šī tematiskā kategorija ietver atklātus aicinājumus diskriminēt vai atzīt diskrimināciju kā pieņemamu metodi. Šādos gadījumos runātāji bieži vien atbalsta diskrimināciju, tomēr pamata iemesli ir balstīti uz citām tematiskajām kategorijām, tādām kā “Kristietība”, “Nacionālisms” vai “Slimība”.

Šī kategorija ir jāapsver arī 19.tematiskās kategorijas “Diskriminācijas, homofobijas vai citas negatīvas uzvedības noliegšana” kontekstā.

Biežums

Šī ir viena no visretākajām naida izteikumu runām Latvijā. LPP nav liela šīs tematiskās kategorijas praktizētāja. Šīs tematiskās kategorijas lietošanā ir atrasts jauns “čempions” – Dzintars Rasnačs, TB/LNNK.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Dzintars Rasnačs	TN/LN NK	Saeimas plenārsēde, 31.05.06	<i>“Un Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas vadītāja šeit nolasīja mums manifestu par diskriminācijas nepieļaujamību. Tad atgādināšu, ka jebkurš ierobežojums – tā nav diskriminācija. Diskriminācija ir nepamatots un netaisnīgs ierobežojums. Mēs iestājamies par pamatotu un taisnīgu ierobežojumu. Līdz ar to tā nav diskriminācija. (16, 17, 19)... Es uzskatu, ka darba tiesībās ir iespējami tā saucamie</i>	Saeimas stenogramma

¹⁷ Vēlāk plenārsēdē J.Šmits noliedza, ka tas ir bijis aicinājums uz vardarbību. Viņš teica “Es neesmu aicinājis uz jebkādu agresīvu rīcību, bet gan esmu atgādinājis to, kas ir rakstīts arī jūsu tautas [adresējot to ebreju tautības Saeimas deputātam] Svētajos Rakstos.”

			<i>pozitīvie ierobežojumi. Tas neliedz tam cilvēkam izvēlēties tādu profesiju, kur viņš nekaitētu sabiedrības interesēm.”</i>	
Dzintars Rasnačs	TN/LN NK	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	<i>“Daudzi deputāti droši vien savulaik ir bijuši iesaukti karadienestā. Es runāju par vīriešu kārtas pārstāvjiem. Un atceraties - jūs tā saucamajā obezjaņņikā jeb tajā pārbaudes punktā pārbaudīja viens tāds ārsts... (Smejas.) Nu vai tad tādā vietā var strādāt cilvēks ar netradicionālu orientāciju (16; 17; 18)”.</i>	Saeimas stenogramma

17. Neizpratne par terminu īsteno nozīmi

Šī kategorija ietver neizpratni par vispārēji pieņemtiem jēdzieniem attiecībā uz specifiskiem terminiem vai to apzināti nepareizu lietošanu. Tas bieži vien atsaucas uz tādiem terminiem kā “demokrātija”, “minoritātes”, “brīva runa”, “iecietība” vai “diskriminācija”. Daži politiķi Latvijā parāda, ka tiem ir absolūti savādāka izpratne par šiem terminiem, nekā rietumiem un Latvijai tās uzņemtajās starptautiskajās saistībās. Iespējams, ka šī neizpratne veidojas no tā, ka indivīdu apziņa ir aptumšota dēļ citas viņu pārliecības, kā piemēram, reliģiskā vai nacionālistiskā pārliecība.

Biežums

No sastopamības viedokļa, šī kategorija atrodas pa vidu saistībā ar pret LGBT cilvēkiem vērsto runu. Tā ir bieži lietota LPP politiku vidū.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Inta Feldmane, Saeimas deputāte	LPP	Saeimas plenārsēde, 15.09.05	<i>“Demokrātija nenozīmē mazākuma izkropļotās vērtību sistēmas uzspiešanu vairākumam (17), un cilvēktiesības nav augstākas par Dieva likumiem (17), saskaņā ar kuriem cilvēkiem ir jādzīvo (6).”</i>	Saeimas stenogramma
Mareks Segliņš, Saeimas deputāts, Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs	TP	Citāts laikrakstā, 14.10.05, 5.lpp.	Viņš uzskata, ka Latvijā visas minoritātes ir aizsargātas, tikai "normālos" neviens neaizstāv.	Latvijas avīze
Juris Lujāns, partijas priekšsēdētā	LPP	29.07.05, 4.lpp.	<i>"Publiska seksualitātes demonstrēšana nav vārda brīvības izpaušme,"</i>	Latvijas avīze

js				
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	22.07.05, 4.lpp.	<i>“Nepieņemama ir arī pati pederastu un lesbiešu saukšanās par minoritātēm.”</i>	Neatkarīgā Rīta Avīze

18. Manipulācija ar nepatiesiem, nepārbaudītiem, apšaubāmiem faktiem, klaji meli

Šī kategorija parāda pilnīgu apgalvojumu kļūdainību, citiem vārdiem sakot, melus. Tie arī iekļauj dažādas pseidopolitiskās un pseidozinātniskās teorijas, kā arī noteiktu faktu vai patiesības “atmaskošanas” noliegumu (ko homoseksuāļi ir mērķtiecīgi slēpuši). Tā ir saistīta ar iepriekšējo tematisko kategoriju, taču aizsteidzas priekšā terminu vai pat konceptu nepareizas lietošanas ziņā, tādu kā paļaušanos uz homoseksualitātes definīciju lietošanu no skaidrojošās vārdnīcas, kas publicēta pagājušā gadsimta divdesmitajos vai trīsdesmitajos gados, kam tai laikā bija autoratīva loma. Šī ir bijusi arī papildinoša kategorija citām tematiskām kategorijām.

Pielietojuma biežums

Šī kategorija “Manipulācija ar nepatiesiem, nepārbaudītiem, apšaubāmiem faktiem, klaji meli” ir daudz populārāka daudzu politiķu vidū un izskatās, ka ieņem stabili vietu visā analīzes periodā. Jānis Šmits, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs, šo metodi pielieto visai bieži.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politiskā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Citāts laikraksātā, 17.12.05, 7.lpp.	<i>“Grozījums Satversmē mūs pasargā no tā, ka mums varētu uzspiest dažādas Eiropas Savienības direktīvas, kas būtu pretrunā ar tautas interesēm, piemēram, pedofilijas legalizāciju (8, 9, 18) ... Grozījums Satversmē liegs arī atklāti propagandēt homoseksuālismu, apgalvot, ka tas ir lielāka vērtība nekā</i>	Latvijas Avīze

komisijas priekšsēdētājs			<i>ģimene.” (7, 10, 17, 18)</i>	
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	21.07.2010, 5.lpp.	<i>“...ja tiks pieņemts antidiskriminācijas likums, jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kurš pasaka, ka homoseksualitāte ir grēks, pārkāpj likumu un ir krimināli sodāms.”</i>	Latvijas Avīze
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Saeimas plenārsēde, 31.05.06	<i>“Un tieši tādēļ, lai atrastu kaut kādu skaidrojumu šai lietai, es esmu centies vērsties pie... es domāju, mūsu visautoritatīvākā avota, un, proti, Konversācijas vārdnīcas, ko tad nozīmē galu galā pederastija. (17, 18) Es atvainojos! Es citēju pašlaik šīs grāmatas tekstu, kas ir šī lieta un kas ar to nodarbojas. Tātad: “Pederastija ir dzimumdzīņas apmierināšana, ievadot dzimuma locekli otra vīrieša tūplī.” Tātad visnotaļ nosodāma rīcība. (14) Otrkārt, “pederastiju piekopj parasti alkoholiķi un garīgi deģenerāti.” (9) To saka mūsu (5) Konversācijas vārdnīca. Tātad arī mūsu Konversācijas vārdnīca ir pret to “pret”.”</i>	Saeimas stenogramma
Turlais Dainis	LPP	Citāts laikrakstā, 07.06.06	<i>“Šodien Eiropas Savienībā ar toleranci un cieņu pret minoritātēm saprot tikai seksuālās minoritātes!” (17, 18)</i>	"Вести сегодня",
Feldmane Inta, Saeimas deputāte	LPP	Publiskā uzstāšanās Rātslaukumā, 19.07.06	<i>“Caur Svētajiem Rakstiem mēs redzam, ka homoseksuālisms ir grēks, kas sagrauj sabiedrības, tautas, ģimenes pamatus (6). Tas ir atklāts karš pret ģimeni.” (7, 18)</i>	http://newgeneration.lv/rus/novosti/?doc=1334 , 19.07.2006

19. Diskriminācijas noliegšana

Šī negatīvā tematiskā kategorija ir diskriminācijas pret gejiem un lesbietēm, homofobijas un citas negatīvas rīcības eksistences noliegums.

Piemēros, kas seko zemāk, bijušā un pašreizējā LR Bērnu un ģimenes lietu ministra A.Baštika (LPP) apgalvojums ir ievērojams dēļ tajā paustās liekulības.

Pielietojuma biežums

Lai arī šī nav viena no populārākajām kategorijām attiecībā uz neiecietīgiem izteikumiem, to visai iecienījis Jānis Šmits, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs.

Daži piemēri (vairāk piemēri 1.pielikumā)

Runātājs un tā loma politikā	Politis kā partija	Datums, notikums	Citāts (ar atsaucēm uz citām tematiskajām kategorijām, ja atbilstoši)	Avots
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Citāts laikraksta intervijā 21.07.2006, 5.lpp.	<i>Bet uzsveru, ka Latvijā nav bijusi un, domāju, nebūs citādi domājošo vai seksuālo minoritāšu vajāšana. (19) Kamēr šīs minoritātes mākslīgi neradīs situāciju, kur lielākajai sabiedrības daļai tiek uzspiestas amorālas lietas, kas ir pretrunā ar vispārpieņemtām normām un kristīgajiem pamatprincipiem.</i>	Latvijas avīze
Arvīds Ulme	ZZS (Latvijas Zaļā partija)	Saeimas plenārsēde, 31.05.06	<i>“Arī visa šī situācija attiecībā par homoseksuālismu vai par homofobijas, vai, kā te tagad sauc... Latvijā, kā jūs visi labi zināt, faktiski šīs problēmas kā tādas kaut kāds saasinājums nemaz neeksistē. Nekādas diskriminācijas, nekādas vardarbības un nekas. Viss sākās, visa šī lieta, tikai pateicoties tam praida gājienam, kas saasināja šo zināmo līdzsvaru.”</i>	Saeimas stenogramma
Jānis Šmits, Saeimas deputāts, pašreizējais Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs	LPP	Saeimas plenārsēde, 31.05.07	<i>“Parādiet, lūdzu, Latvijas sabiedrībā kaut vienu homoseksuālistu, kuram ir atņemtas viņa tiesības vai viņa tiesības ir ierobežotas!”</i>	Saeimas stenogramma
Ainārs Baštiks,	LPP	20.07.05, 2.lpp.	<i>“Nevajag ļaut šādus gājienu, jo geju tiesības netiek diskriminētas – neviens</i>	Rīgas Balss

bijušas un pašreizējais LR Bērnu un ģimenes lietu ministrs			<i>neliedz darīt, ko viņi grib. Bet kāpēc viņi to vēlas popularizēt un uzspiest sabiedrībai? (10) Šādam gājienam nav nekādas saistības ar demokrātiju un brīvību (17)."</i>	
--	--	--	---	--

Secinājumi un jautājumi iztirzāšanai

Šī ziņojuma mērķis ir monitorēt politiķu homofobistiskos izteikumus Latvijā un izstrādāt potenciāli multiplikatīvu metodoloģiju monitoringa attīstīšanai un uzlabošanai. Izpēte ir veidojusi apjomīgus datus par politiķu sarunām attiecībā uz gejiem un lesbietēm, kā arī raisījusi daudzus jautājumus tālākai iztirzāšanai.

Naida runa – atbildības definīcija un mehānismi

Pirmām kārtām, ziņojums monitorēja homofobistiskos izteikumus Latvijā un definēja plašākas kategorijas nekā tikai naida runa. Kamēr "naida runa" ir iemesls likumiskām sekām, "homofobiski izteikumi" ietver runu, kas ir pretlikumīga, arī tāda, kas bieži vien noved pie sociālām un politiskām sekām. Kā Tariqs Modūds (Tariq Modood) pamato: "ideāls civilizēts dialogs ir būvēts uz savaldības principiem un ārkārtas gadījumos liberāļi var izmantot likumu (ja nekas cits nav iespējams), lai novērstu vardarbību un provokāciju, kas var novest pie [sociāla] pārrāvuma"¹⁸.

Latvijas politiķiem un politikas veidotājiem vajadzētu apsvērst sekojošus jautājumus:

- Kas ar "naida runu" tiek saprasts Latvijā?
- Kādas ir pieņemamu politisko debašu robežas? Kādas ir pieņemamu sabiedrisko debašu robežas? Kā šīs robežas tiek definētas?
- Vai var tikt identificēta saikne starp politiķu homofobiskiem izteikumiem un ekstrēmistiski noskaņoto veiktajām aktivitātēm?
- Kā priekšā un kādā veidā politiķi ir atbildīgi par viņu izteikumiem? Precīzāk: kādi mehānismi eksistē Latvijā, lai liktu politiķiem atbildēt par saviem vārdiem? Kādi mehānismi pastāv Eiropā?

Pēdējais jautājumu kopums ir jo īpaši svarīgs kultūras un vēsturiskajam kontekstam, kura ietvaros naida runa parādīšanās var attēlot dažus mehānismus atbildības neefektivitātei, pat ar tīri pretēju efektu. Ir svarīgi saprast, ka naidīgi izteikumi nav vienkārši izolēti pasākumi - tie ir sastāvdaļa noteiktam uzvedības veidam vai pasaules uzskatam, tādejādi šādas prakses mainīšana ir garš un sarežģīts process.

¹⁸ Tariq Modood, Multicultural Politics: Racism, Ethnicity, and Muslims in Britain, University of Minnesota Press, 125. un 126.lpp.

Saskaņā ar T. Modūda piezīmi, “Daudzos gadījumos nepieciešamā apvaldīšana tiks iemantota caur paradumiem, principu, simpātijām un publisko cenzūru, bet kur tas iztrūks un laipnība būs padraudēta, likums var būt vienīgais pieejamais patvērums.”¹⁹

Latvijas politiku diskursa analīze parāda, ka homofobiskie izteikumi ir dziļi saistīti ar identitāti. Tā piemēram, geju un lesbiešu parādīšanos publiskā telpā daži politiķi uztver kā tiešu apdraudējumu viņu identitātei. Tādos gadījumos politiķi nav spējīgi atbrīvot savu prātu no sevis kā latvieša, kristieša, heteroseksuāļa – no publiskās telpas, kurai demokrātiskā sabiedrībā vajadzētu pieņemt dažādību. Identitātes locīšana un homofobiskie izteikumi parāda izaicinājumu tam, lai atrastu pareizo mehānismu ne-homofobiskas uzvedības un diskursa veicināšanai.

Šeit seko daži konkrēti jautājumi tālākai apsvēršanai saistībā ar dažām no tematiskajām kategorijām, kas aprakstītas augstāk.

Nacionālisms (TK 5)

- Kādas ir metodes nacionālās identitātes veicināšanai bez izslēdzošā nacionālisma pielietošanas? Vai šajā ziņojumā sastaptais “nacionālisms” ir marginālais politiskais fenomens vai plašāks sociālais fenomens?
- Līdz kādai pakāpei nacionālistu argumenti pret gejiem un lesbietēm ir saistīti ar līdzīgiem argumentiem pret citām minortitātēm – etniskām, rasu vai reliģiskām? Sekojoši, vai šis ir jautājums, kas ir apsverams plašākā minoritāšu grupu aliansē?

Kristietība (TK 6)

- Kāda ir kristietības spēja nākt pretī dažādībai, respektīvi, vai cilvēks vienlaicīgi var būt gejs vai lesbiete un ticīgais?
- Kā var liberāli demokrātiska valsts salāgot tās kristīgo izcelšanos ar tās uzņemtajām saistībām attiecībā uz demokrātiju un cilvēktiesībām?

Tikumība (TK 7)

- Kāda ir konkrētā iesaistīšanās ģimenes definīciju sludināšanā, kas neatbilst sociālai un vēsturiskai realitātei? Nosakot, ka ģimenes vērtības neeksistē augstākiem un zemākiem indivīdiem, kas tās piekopj, ģimenes definīcijas, kas neatbilst sociālai realitātei, nodara kaitējumu, viņi ziņo par likumiskām darbībām, kas neiedrošina, drīzāk apdraud šo indivīdu labklājību.

¹⁹ Turpat

Ārzemju izlaidība (TK 8)

- Argumentiem, kas pozicionē homoseksualitāti kā rietumu izlaidības produktu, ir pārsteidzoša līdzība ar argumentiem, kas izmantoti Padomju Savienībā tās propagandas karā pret rietumiem. Izskatās, ka daži Latvijas politiķi joprojām dzīvo šai izpratnē.
- Politiķi, izmantojot argumentus, kas apraksta homoseksualitāti kā rietumu produktu, iedomājas Latvijas vēsturi bez homoseksuāļiem. Tomēr fakts, ka geji un lesbietes iepriekš nav bijuši redzami Latvijā publiskā telpā, ir drīzāk dominējošās homofobiskās prakses un attieksmes rezultāts kā pierādījums, ka geji un lesbietes ir kas jauns Latvijai.

Slimība (TK 9)

- Apgalvojumiem par homoseksualitāti kā slimību vajadzētu tikt viegli apgāztiem, tomēr joprojām tie samērā plaši figurē politiķu sarunās. Tas ir dēļ atsaukšanās uz apšaubāmiem zinātniskiem argumentiem. Neapšaubāmi, vēstures laiku griežos zinātne ir bijusi izmantota dažādiem apšaubāmiem nolūkiem un turpina būt cieši saistīta ar politiku. Joprojām daži zinātniskie avoti, piemēram, Pasaules Veselības organizācija un Amerikas Psihologu asociācija, ir vairāk uzticami kā citi. Tas ir izaicinājums dažiem politiķiem un citiem sabiedrības pārstāvjiem (piemēram, reliģisko organizāciju pārstāvjiem un interneta dienasgrāmatu autoriem) - būt spējīgiem nošķirt nopietnu profesionālu organizāciju viedokli un uzskatus, kas no mazāk uzticamiem un tendencioziem avotiem.

Sazvērestības teorijas (TK 10)

- Latvijas vēstures kontekstā vajadzētu atzīmēt, ka sazvērestības teorijas bija ļoti populāras Padomju Savienības laikā un vēl agrāk. Tās ir balstītas uz informācijas trūkumu, kas saistīts ar neapmierinātību saistībā ar pastāvošo valsts iekārtu, arī laiku, kad bija nepieciešams atrast grēkāzi. Detalizēta analīze homoseksuāļu sazvērestības teoriju piemēriem var atklāt pārsteidzošas līdzības ar sazvērestību saistībā ar citām minoritātēm Eiropā, kā piemēram, ebrejiem. Piemēram, satraucoši ir tas, ka citētajai satīrai "Geju manifesti" joprojām tik daudzi Latvijā tic, īpaši kopš novilkta tiešas paralēles starp šo satīru un safabricētajiem "Cionas gudro protokoliem". Ticība "Cionas gudro protokolu" patiesumam novedusi līdz grautiņam un vēl ļaunākam saistībā ar ebrejiem Eiropā.
- Ja runā vispārēji, kādēļ sazvērestības teorijām joprojām ir tik liela ticība Latvijā. Kas ir pamata sociālpolitiskie un sociāli ekonomiskie iemesli?

Demogrāfiskā krīze (TK 11)

- Viena no “demogrāfiskās krīzes” argumenta ironijām ir tas, ka tā pieņem, ka geju un lesbiešu klātbūtne sabiedrībā līdzinās nulles rezultātam. Saskaņā ar argumentu, ja geji un lesbietes nav izslēgti no dalības publiskā telpā, tad sabiedrība piedzīvos pilnīgu krīzi. Šis arguments ignorē faktu, ka homoseksuāļi – un viņu cīņa par vienlīdzīgām tiesībām – nav iemesls demogrāfiskai krīzei.
- Padarot gejus un lesbietes par grēkāžiem, pastāv lielāks risks, ka politiķi aizbiedēs talantīgus cilvēkus prom no Latvijas, ar to būtībā veicinot “smadzeņu aizplūšanu”. Pretēji dažu politiķu uzstājībai uz geju un lesbiešu marginalizāciju, geji un lesbietes pārstāvēti visās sociālās, etniskās un ekonomiskās sabiedrības grupās – kā prominences, izglītoti, produktīvi un radoši cilvēki. Šo cilvēku došanās prom būtu liels zaudējums sabiedrības sociālas un ekonomiskas labklājības attīstībai²⁰.

Izslēgšana no publiskās telpas (TK 13)

- Kāda ir publiskās telpas daba un loma Latvijā? Ir nepārprotami, ka publiskā telpa ir ne tikai funkcionāla, bet arī ļoti simboliska gan pret gejiem un lesbietēm vērstajai platformai, gan pašai geju un lesbiešu kustībai. Izslēgšana var notikt gan fiziski, gan simboliski un abiem šiem veidiem ir reāls efekts uz gejiem un lesbietēm. Sekojoši, pazeminot geju un lesbiešu statusu līdz galējai robežai nozīmē pazemināt gejus un lesbietes līdz pat sabiedrības un nācijas robežlīnijai. Tas liek apsvērt, kas pretendē uz īpašnieciskumu publiskā telpā un kas tiek izstumts no procesa un kāds fizisks efekts šādai šķietami simboliskai izslēgšanai piedēvējams.

Marginalizācija (TK 14)

- Eiropai un cilvēcei kopumā ir traģiska dehumanizācijas vēsture, kas izmantota kā instruments, kas notiek pirms diskriminācijas un, dažos gadījumos – pilnīgas iznīcināšanas. Daži pazīstami piemēri ietver retoriku, kas izmantota pret ebrejiem nacistiskajā Vācijā kā arī izskaidrojumus, kas izmantoti, lai attaisnotu verdzību Savienotajās Valstīs.
- Kādi ir efekti šādai geju un lesbiešu marginalizācijai un cilvēcisko īpašību atņemšana tiem Latvijā? Kā šāds diskurss vispār ir iespējams?

Aicinājums uz vardarbību (TK 15)

- Līdz kādai pakāpei runātāju var saukt pie atbildības par izteiktiem apgalvojumiem, kas var tikt interpretēti kā aicinājums uz vardarbību – gan no sekotāju, gan neitrālu novērotāju puses?

²⁰ Patiesībā dažās valstīs un pilsētās visā pasaulē notiek sacensība par tā saucamo “radošās klases pārstāvju” piesaisti. Skat. See sākotnējo rakstu un grāmatu “The Rise of the Creative Class: Why cities without gays and rock bands are losing the economic development race”, ko sarakstījis Ričards Florida (Richard Florida). Skat. arī www.creativeclass.org.

- Visā pasaulē daži reliģiskie fundamentālisti – kristieši, musulmaņi un citi izmanto viņu svētos rakstus, lai attaisnotu vardarbību pret citiem. Vai Bībelē ietvertais aicinājums uz vardarbību ir pieņemams no publiskā diskursa puses liberālā demokrātijā? Kādas šeit ir robežas?

Neizpratne par terminu īsteno nozīmi vai apzināta to nepareiza lietošana (TK 17)

- Nepieciešams un neatliekams uzdevums būtu sagatavot mazu vārdnīcu, kurā definēti tādi termini kā “demokrātija”, “minoritāte”, “iecietība”, “diskriminācija” un “seksuālā orientācija”. Šo vārdnīcu būtu nepieciešams izplatīt politiķiem un citiem, iespējams ar veselīgu devu humora un ironijas. Tomēr dažu politiķu apgalvojumi vairāk atspoguļo iesakņojušos konceptuālu neatzīšanu, nekā tikai terminoloģisku. Kā fundamentāli mainīt šo izpratni – tas joprojām paliek jautājums.

Manipulācija ar nepārbaudītiem faktiem, dezinformācija (TK 18)

- Ārpus šī ziņojuma mērogiem svarīgs apsvēruma ir par to, kādas politiķiem bija patiesās zināšanas vai motivācija, kad tie skandēja savus izteikumus? Vai apgalvojums tika balstīts uz nezināšanu, dezinformāciju vai arī tie bija apzināti meli? Tajā pašā laikā “Mozaīka” atzīst, ka pierādīt kāda nodoms ir gandrīz neiespējami, vēl jo vairāk tad, kad runātājiem publiskā telpā un politiķiem ir jābūt atbildīgiem ne tikai par izteikumu mērķi, bet arī ietekmi, kādu tie atstāj. Šis ir kritisks jautājums Latvijai, līdz šai pat dienai izteikuma mērķis ir daudz vairāk novērtēts kā ietekme, tādejādi dodot privilēģijas runātāja balsij vairāk nekā runas mērķim. Citiem vārdiem sakot, minoritāšu uzskats, ka atsevišķi apgalvojumi bija aizskaroši, tiek nolikts zemākā kārtā par to uzskatu, ka tas nebija tā domāts.

Diskriminācijas noliegums (TK 19)

- Interesants un kuriozs aspekts šai tematiskai kategorijai ir tas, ka jo vairāk politiķu noliedz diskriminācijas pastāvēšanu, jo vairāk viņi diskreditē viņu pašu apgalvojumus. Tajā pašā laikā šie argumenti efektīvi demonstrē dziļu izpratnes plaisu par diskriminācijas būtību un tās izpausmi starp principiem, kas rūpīgi glabāti Latvijas likumdošanā un dažu Latvijas politiķu piekopto praksi.

Noslēgumā, kā tika minēts šīs analīzes sākumā, Jāņa Šmita iecelšana Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētāja amatā izsauca jautājumu par patiesumu jebkuriem pozitīviem apgalvojumiem, ko izteikuši valdošās koalīcijas locekļi (ieskaitot Ministru prezidentu) pēc aktivitātēm, kas tika vērstas pret LGBT cilvēkiem 2006.gada jūlijā. J.Šmita iecelšana amatā uzsver radikāli dažādu izpratni par cilvēktiesībām un kopīgo izpratni par apstākļiem, kādos dažu grupu cilvēktiesības var tikt ierobežotas ar uzdevumu mērķtiecīgi stiprināt citu grupu tiesības.

Kamēr vien vispārējs un Eiropas “cilvēktiesību” un tiešām – “cilvēku” koncepts tiek apšaubīts Latvijā visos sabiedrības līmeņos – no politiķiem līdz huligāniem – stabilas demokrātiskas sabiedrības nākotne ir apdraudēta.